

DIRVA

Nr. 32

Kovas-March 16, 1962

Cleveland, Ohio

Trisdešimt penkeri metai Lietuvos valstybės tarnyboje

Chicagoje, netoli nuo lietuviško Marquette parko, Artesian gatvėje, 6147 numeriu atžymėta namų puošia emaliuota iškaba, kurios įrašas ir ryškus vyčio ženklas praeiviams tvirtina, kad čia prieš nepagrobta Lietuvos dalis, Lietuvos konsulato įstaiga. Šiame name jau eilė metų dirba ir gyvena atstovaudamas Lietuvą dr. Petras Daužvardis.

Šių metų kovo 18 d. Chicagoje bus iškilmingai atšvesta dvigubą dr. Petro Daužvardžio sukaktis. Viena -- liūdi janti jo 35-rių metų be pertraukos konsuliarinę tarnybą, kita 25-rių metų konsulavimą Chicagoje.

tuvių įstaigų bei organizacijų, išrenkant garbės nariu arba pageriant specialiais ženklais.

Chicago konsulato ribos tęsiasi nuo Ohio, Michigano valstijų iki Californijos, Aliaskos ir Havajų salyno. Paskirais atvejais konsulatui tenka pasireikšti ir pagelbėti Pietų Amerikoje, Europoje ir net Azijoje gyvenantiems lietuviams. Konsulatas, kaip ir anksčiau, išduoda Lietuvos užsienio pasus, kuriuos pripažįsta dauguma laisvojo pasaulio valstybių ir jų savininkams suteikia reikiamas visas. Pavyzdžiui, galima suminėti ir 1959 m. įvykusią lietuvių krep-

ir atkakliai stengiasi bylos eigą pakreipti savo naudai. Ginat tokio pobūdžio bylas, tenka sugaišti daug laiko ir neretais atvejais vykti į kitus miestus, norint užkirsti kelią neteisėtiems okupantų siekiams.

Konsulatą per metus pasiekia keli tūkstančiai laiškų. Jų turinys, kaip ir siuntėjai, labai įvairuoja. Nemažas laiškų skaičius ateina iš įstaigų, mokyklų ir pavienių asmenų, telaukiantis ir prašant žinių apie Lietuvą ir lietuvius. Dažnai dr. Petras Daužvardis kviečiamas amerikiečių organizacijų skaityti paskaitas, daryti pranešimus ar

Lietuvos konsulas Chicagoje Dr. P. Daužvardis, lydydėjęs Lietuvos respublikos prezidentą Antaną Smetoną 1942 metais oficialiam vizitui pas Illinois gubernatorių Dwight H. Green. Nuotraukoje sėdi iš kairės: Dr. P. Daužvardis, Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, Illinois valstijos gubernatorius Dwight H. Green. Stovi iš kairės: Dr. S. Biežis, E. Gediminas, amerikietis pareigūnas, A. Vanagaitis, J. Kazanauskas, P. Žiūris, kun. Junkeris, kun. A. Linkus, A. Ollis, Grišius ir K. Karpius.

SOVIETŲ 'KULTŪROS' PAVYZDŽIAI LIETUVOJE

Daug kalbama apie kultūrinį bendradarbiavimą su okupuota Lietuva, kurio tikslas -- padidinti kolonialistams. Todėl tegu visi pipiriniai atsimeina: du milijonai lietuvių Lietuvoje, atėjus laisvės valandai, atatinamai paminės šiuos "kultūrininkus".

Geriausias kultūrinio "suklėtinimo" pavyzdys yra lietuvių tautybės gyventojų sumažėjimas. Jeigu prieš karą buvo virš 2,5 milijono lietuvių, tai dabar kažin ar besiekia 2,0 milijonų. Sovietinė statistika tėra tik tiek patikima, kiek "tėvelis" Džugasvilišiais laikais. Reiškia, per 20 metų, okupuotoje Lietuvoje priauglio "nebuvo", o kasmet lietuvių vis mažėja. Karo veiksmų tiesiogiai paliestų ir žuvusių buvo, palyginti, nedaug. Vokiečiai žaibiškai pražygiavo per Lietuvą.

Nedaug lėčiau vėliau ir atsitraukė.

Pirmųjų stambių aukų pareikalavo čekistų pradėtieji vežimai prieš pat karo pradžią, kurie dėka vokiečių įsiveržimo, nespėjo pilnai įsisūbuoti.

Nedidelis skaičius lietuvių -- komunistų žuvo kartu su izraelitais, bet didesnė jų dalis, kuri nesiekė kelių tūkstančių, pasitraukė su savo darbdaviais į Rusijos gilumą. Čia iš Lietuvos įvairių tautybių komunistų buvo suformuota taip vadinamoji "16-toji lietuviškoji divizija". Daugiausia aukų jina padėjo Oriolo-Kursko kautynėse.

Išgyvenus rusams į Lietuvą nemažas skaičius vyrų buvo sugauti ir įvilkti į sovietinę uniformą. Daugelis jų žuvo ties Šiauliais, Klaipėda, Liepoja, Karaliaučium.

Beje, 16-toji divizija 1956 m. buvo Vilniuje išformuota. Generolas Žiburkus dabar užima armijai, aviacijai, laivynui remti draugijos pirmininko postą. Generolas Macijauskas -- respublikinio karinio komisariato karinis komisaras. Tai įstaiga, kuri tvarko naujokų šaukimą ir mobilizacijos reikalus.

laisvąjį pasaulį, kaip taisyklė yra sergantis ir nebeilgai gyvena.

Šimtais ir tūkstančiais, apleidžia tą didįjį "rojų" ir Lietuvoje ir šiandien išvykdamieji Kašachstaną ar nusišepsojus laimelį Vakarų Vokietiją.

Lietuva, nors būdama tik 2,5 milij. gyventojų valstybė paskutiniu metu turėjo dvi radijo stotis: Kaunas, Vilnius. Jos buvo moderniai įrengtos. Gyvendami įvairiuose kraštuose, naudodamiesi įvairių firmų radijo aparatais, visada rasdavome lietuviškus užrašus: Kaunas -- ilgomis bangomis, Vilnius -- vidurinėmis bangomis.

Šiomis stotimis, girdėdavome lietuvišką kalbą, muziką, dainas. Dabar -- Lietuvoje naudodamiesi aparatu, dažniau girdėsite rusiškai, negu lietuviškai. Ant užsieninių aparatų skaitysite užrašus: USSR I, ar USSR II, ar Maskva. Vietoje -- kalba Vilnius, Kaunas, dažnai išgirsite: "govorit Moskva, slušajte poslednie izvestija". Dar neteko net girdėti, jog už rusifikaciją būtų kas nors buvęs nubaustas. Bet nacionalizmo apkaltintų ir sutvarkytų yra pakankamai.

sukę raudonspalviai lietuviai. Su jais jam nepakeliui, Jie Lietuvos nepriklausomybės priešai.

Generalinio konsulo darbo valandose sunkiai derinamos oficialiu tvarkaraščiu. Dirbama ir veikama nepaisant laiko ir dažnai nuovargio. Artimiausio pabūtinam konsulato aplinką ir žinančiam nesuskaitomas pareigas, tegalima tik stebėtis ištverme ir pasišventimu.

Širdinga ir nepailstanti dr. Petro Daužvardžio darbų talkininkė yra jo žmona, Amerikos lietuvaitė Juzė Ruktytė. P. J. Daužvardžiai yra išauginę du sūnus, Petras - Vytautas yra vedęs Dolores Šrupšaitę ir augina keturis sūnus ir dukrą. Jų priauglis jau veikia lietuviškoje aplinkoje, dalyvaudamas Ateities jaunųjų tautinių šokių grupėje. Petras V. Daužvardis dirba Argonne atominėje laboratorijoje. Jaunesnysis sūnus Fabijonas - Gediminas, kapitono laipsniu, tarnauja aviacijoje.

Dr. Petrui Daužvardžiui, švenčiant dvigubą sukaktį, priklauso visų lietuvių padėka ir pagalba, taip rūpestingai ginant Nepriklausomos Lietuvos teises.

Ptr. P.

Vokiečių okupacijos metais, lietuviai nedalyvavo vokiečių vedamajame naujų žemių užgrobimo kare, neskaitant kelių išimčių, kurie neviršija žuvusiųjų komunistų skaičiaus.

Nemaža skaičių Lietuvos jaunuolių vokiečiai sugaudė turguose, gatvėse ir išvežė darbams į Vokietiją. Daugelis jų okupuotą Lietuvon nebegrįžo, o gyvena Š. Amerikoje ar Laisvojoje Europoje.

Stambiausią lietuvių tautos naikinimą atliko berijistai, antrą kartą įsibrovę Lietuvon. Jeigu keliasdešimčiai tūkstančių lietuviams inteligentams pavyko pasitraukti į vakarus, tai keletriopai didesnis skaičius buvo nužudyti kalėjimuose, Sibire. Vienas kitas iš jų dar pasiekė

oficialiai dabar veikia dvi lietuviškos stotys. Kaunas, atrodo, irgi perduoda valandėles lietuvių kalba, bet dėl iškabos, nes visos tos įrenginys Babuose reikalingas "internacionaliniams" tikslams -- "tiesiai apie USSR skleisti" rusų ir kitomis užsienio kalbomis.

Panašaus likimo, kaip radijo stotys, susilaukė ir universitetai. Turbūt nerasime kiek pasimokiusio žmogaus, kuris teigtų, jog kelių specialybių institutai yra aukštesnė, pažangesnė mokymo įstaiga, negu universitetas su tų pačių specialybių fakultetais, kuriuose ruošiami tie patys specialistai, kaip institutuose.

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• **Nusiginklavimo derybos Ženevoje**, jose nedalyvaujant Prancūzijai, pradėtos be jokio entuziazmo. JAV valstybės sekretoriaus pareiškimas, kad šaltąjį karą tęsiant ir sovietams atsisakant nusiginklavimo kontrolės, turi ginkluotis ir JAV, padarytas pasiūlymas, kad būtų tuoj 30% sumažinamas ginklavimas, iš sovietų nesulaukė jokio dėmesio. Jie tebekartoja, kad jų visuotinio nusiginklavimo pasiūlymas, padarytas prieš porą metų, yra geresnis. Apie kontrolę jie nieko nenori žinoti.

• **Prancūzijos ir Alžiro sukilėlių derybos**, kelius kartus skelbtos, kaip jau privestos prie greito paliaubų paskelbimo, dabar vėl nukeliamos. Ties patys šaltiniai skelbia, kad dar praėjus mažiausia savaitė laiko,

o praktiškai, gali ir dar žymiai ilgiau nusitęsti.

• **Valstybės sekretoriaus Rusko ir sovietų užs. reik. min. Gromyko susitikimas Ženevoje**, aiškinantis Berlyno oro koridorių trukdymus iki šiol nieko geresnio nedavė. Priešingai, sovietai trukdymus didina ir sąjungininkų lėktuvų skridimus stato į pavojus.

• **Ponios J. Kennedy** geros valios kelionė Italijon, Vatikane ir Indijon, kur ji jau spėjo lankytis, vertinama simpatijų kėlimu Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Esą, dėl jos asmeninio patrauklumo ir mokėjimo bendrauti, ji savo paskirtį labai gerai atliekanti.

• **Artimiausiu laiku prasidės 1 milijono bedarbių apmokymas naujais darbais**, kuriuos automatizacija yra išstūmusi iš įvairių seno stiliaus darbų.

Chicagoje reziduojančio diplomatinio korpuso priėmimo pas Chicago burmistrą 1961 metais, Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis su burmistru R. Daley. Nuotraukoje iš kairės: Meksikos konsulas J. Osorino su ponija, tarp jų Islandijos konsulas A. Helgason, Chicago burmistras R. Daley su ponija, J. Daužvardienė ir dr. P. Daužvardis.

Sukaktuvininkas yra gimęs Latvijos lietuviškame Alūkšto apskrityje ir į šį kraštą su tėvais atvyko 1914 m. 1918 - 1922 m. jam teko studijuoti tuo metu lietuviams gausiame Valparaiso universitete ir čia pat lietuviams studentams dėstyti lietuvių kalbą. Bakalauro laipsnį gavo 1924 m. Georgetowno universitete, Washingtono. 1940 - 1943 m. studijas tęsė John Marshall teisių mokykloje Chicagoje, kur gavo magistro ir teisių daktaro laipsnius.

Su diplomatinio darbu sukaktuvininkas susipažino studijų metu Washingtono, kada tuometinis Lietuvos pasiuntinys V. Černekis pakvietė dirbti pasiuntinybėje. Darbas nebuvo nuolatinis, tačiau jaunam studentui buvo naudingas ir labai patrauklus. Vos metams praslinkus, gyvenant Bostone ir redaguojant Darbininką, gavo kvietimą diplomatinei tarnybai, kurį priėmė ir išvyko kuriam laikui į Lietuvą dirbti Užsienio Reikalų Ministerijoje. Čia, teisių skyriuje artimiausio susipažinęs su darbu, gavo paskyrimą ir užėmė vicekonsulo vietą New Yorko konsulate. 1937 m. konsulo pareigoms perkeltas į Chicago, o 1961 m. Lietuvos Diplomatines Tarnybas šefo Stasio Lozoraičio buvo pakeltas į generalinius konsulus. Pakėlimas Valstybės Departamento buvo pripažintas ir patvirtintas.

Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, įvertindama dr. Petro Daužvardžio nuopelnus, yra apdovanojusi D. L. K. Gedimino III ir IV laipsnio ordinais. Dr. Petras Daužvardis yra įvertintas visos eilės amerikiečių ir lie-

šininkų išvyką į Pietų Ameriką. Trys išvykos dalyviai keliavo su konsulato išduotais užsienio pasais ir kelionėje nesutiko jokių kliūčių. Minėtinas yra ir vienas Omahos, Nebr. lietuvis, kuris neseniai sutvarkė savo galiojimą prieš išvykdamas į tolimąją Japoniją.

Be užsienio pasų išdavimo yra begalės ir kitų reikalų, kuriuos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis su pasišventimu atlieka ir sutvarko.

Šiuo metu dažnai tenka rūpintis Lietuvos piliečių palikimų bylomis. Sovietų įstaigos tiesia savo rankas į tokius palikimus

ba dalyvauti debatuose. Jam nesvetimi ir pasirodymai televizijoje, radijo programose ar pasireiškimai spaudos skiltyse.

Lietuvių tarpe, ypatingai Chicagoje, generalinis konsulas matomas įvairiomis progomis. Neaplenkia jis minėjimų, koncertų, paskaitų, susirinkimų. Ir nežiūrint kas jas rengtų. Ar tai būtų bendrinė, politinė, ideologinė, profesinė, konfesinė ar kurio kito pobūdžio organizacija. Jei tik laikas palankus, kvietimas patenkinamas ir dr. Petras Daužvardis sulaukiamas susibūrusių jų tarpe. Nemato dr. Petro Daužvardžio tik savo gūžtose susi-

-- Kantrybės, drauge! Batams šniurelių bus, kai turėsime 100 megatonų bombą!...

JŪRINĖ ŠEIMA BOSTONE

...prie jūros, aukštaičiai,
prie jūros, žemaičiai,
prie jūros, visa Lietuva...

Šmet jūrų skautams sukanka 40 metų. 40 metų nuo kovo 12-sios, kada Kaune įsisteigė pirmasis jūrų skautų laivas, vadovautas Julijaus Jurgėlos. Dabar jis yra gydytojas JAV-ėse.

Kai kas dar gali prisiminti iš nepriklausomybės parodų žiūrovo akiai neįprastinėse mėlynai baltose uniformose žygiavusias jūrų skautų eiles. Prašalaidžiui neišdildomą įspūdį darė jaunų jūrų skautų drausmingi išplaukimai paprastai irklinė penkiaviete valtele ar dviem, dar nuo potvynio nenuslūgusiu Nemunu, nuo Vytauto bažnyčios Kaune į Klaipėdą per mokyklines Velykų atostogas.

Lietuvos karo laivyno pirmieji kapitonai Kuizinas ir Labanuskas taip ir tada pradėjo savo kelią į marias. Iš jūrų skautų vėlesniųjų gretų pildėsi ir Lietuvos prekybinio laivyno kadrai.

Bostono lietuviams šie jubiliejiniai jūrų skautijos metai bus palikę reikšmingą jubiliejaus žymę: šia įsisteigė Jūrų Skautų Vietininkija -- jauniausias Brolijos padalinys.

Paradoksai dažnai kausto gyvenimą. Dabartinė jūrų skautų šaka yra stipri, siekia netoli trečdalis visos Brolijos ir savo vienetų turi visur. Tačiau jūrų skautijos tvirtovė, sena, užgrū-

dinta ir patvari, susispietė pačiame Amerikos žemyno vidury -- Chicagoj, Clevelande, Detroite ir Toronto. O tokiam Atlanto rajone, kurio krantus skalauja tikra jūra, per visą dešimtmetį jūrų skautų vienetai veikė daugiau ar mažiau simboliškai. Atlanto uostamiesty Bostone, jei ne Raimundas Mieželis ir broliai Veitai, kurie čia prieš daugelį metų studijas gilino ir porai metų suspindėjo jūrinės skautybės puoselėjimu, jūrų skautų vieneto taip ir nebūtų buvę. Gal net iki pat jūrų skautijos ketvirtito dešimtmečio jubiliejaus.

Šis paradoksas nebūtinai lietuviškos kilmės. Sakoma, kad JAV-ėse gausiausia jūrų skautų Arizonoje ir Nebraskoje, ne Kalifornijoje ir ne New Yorke. Ir sakoma, kad kaip tik ten geriausi vienetai ir laivai. Ten jūra branginama. Ten jūrų skautai per žiemą rimtai ruošiasi, o vasarą pakrauna laivus į priekabas, nutempia juos į vandenynus, ir kasmet atlieka keiliones sūriųjų vandenų bangomis.

Kada Bostono jūrų skautų vietininkija išplauks į atvirą Atlantą, dar nespėliosime. Bet nuo praeitų metų spalio mėnesio ši mintis būrė žmones krūvon. Būrė jaunus ir senesnius, būrė jaunius ir budžius. Steigėsi valtyr ir laivai. Tėvai telkė pinigą ir priemones. Vadovai griebėsi kursų eiti. Puošnus biuletenis Banga spausdino plačią instrukcinę medžiagą. Ignas Vilėniškis

Bostono jūrų budžiai. Stovi iš kairės: A. Manomaitis, L. Eitas, A. Vaičiūrgis, J. Vilėniškis, V. Ulevičius, Ig. Vilėniškis, V. Adamavičius ir G. Čepas.

Jūrinės šeimos arbatėlės dalyviai LTS namuose. Nuotraukoje matomi: Molienė, Porter, Čepienė, Nemuno uosto Direkcijos pirm. Ig. Vilėniškis, Čepas, Ausiejienė, Molis ir kt.

savo dosnia ranka užleido savos vasarvietės krantinę jūrų skautų uostui kurti. Jam valdyti įsisteigė Nemuno uosto globėjų organizacija, įprastinėj kalboj pasakytume -- jūrų skautų tėvų ir rėmėjų draugija. Ji išrinko Uosto direkciją: pirmininkas Ig. Vilėniškis, pavaduotojas A. Matjoška, išdinininkas Ausiejus, sekretorius Lendraitis ir turto valdytojas Bajerčius.

Netikėtas paradoksas palydėjo jūrų skautų pirmuosius žingsnius, kai jie organizuotai nuyko iškilon į uostą naujai įgytas valtis ir motorlaivius nuleisti į vandenį ir pabandyti -- ežerą paviršius apsitraukė ledu. Nors čiūožk. Tik pralaužus ledus pačia tikrąja to žodžio prasme bent 70 pėdų nuo kranto, valtyr toliau savo svorius bei irklų pagalba, galėjo pačios skintis taką sau ir kitoms valtimis.

Kieta pradžia laimė neša. Buvę pasiekta poilsui ir viraliui 8 akerių (apie du su puse hektaro) negyvenama sala. Patogi iškylauti bei stovyklauti. Energingomis tėvų -- Vilėniškio ir Vaičiūrgio pastangomis ir Pembroke Mass. miesto tarybos narių prielankumu, toji sala, po pusantro mėnesio, buvo perleista Bostono Jūrų Skautų Vietininkijai naudotis neribotam laikui. Šalia Rako vardo stovyklavietės Michigane, tai bus antroji lietuviška skautų stovyklavietė šioje dosnioje Dėdės Samo žemėje, ir pirmoji jūrų skautų stovyklavietė Brolijos istorijoje.

Sausio 20 dieną amerikiečių skautų parodoje, pavadintoje "Scouting in Action" Bostono lietuvių jūrų skautų laivas savo eksponatais ir demonstravimu medžio drožinėjimo bei Morzės raidyno mokymo, savo pačių sukonstruotų iš atliekamų dalių aparatų, laimėjo pirmą vietą. Lietuvio skauto vardui tatau nepakenkė.

Sausio 21 dienos nutarimu lietuvių skautų Brolijos Vadija pravedė per įsakymus Bostono Jūrų skautus, kaip naują jūrų skautų vietininkiją Bostone.

Sausio 27 dieną LTS-os namuose suruoštoji jūrinės šeimos vieša arbatėlė sutraukė skautų ir tėvų, savų ir svečių tiek, kiek dvi pilnutėlės tų namų salės galėjo sutalpinti. Svečių tarpe matėsi ir amerikiečių skautų vadovybės atstovai Mr. Van Osdol ir Mr. Porter.

Tokie įvykiai drąsina kiekiau ruošti jūriniam skautavimui, nes gera sėkla bus kritusi į našią dirvą. Kovo 9 - 11 dienomis, pačioje jūrų skautijos jubiliejinės datos išvakarėse, Bos-

SOVIETŲ 'KULTŪROS'...

(Atkelta iš 1 psl.)

Komunistiniai kolonialistai tos nuomonės laikosi, nes Kauno universitetą perkrikštijo į medicinos ir politechnikos institutus palikdami juos tose pačiose universiteto patalpose.

Kaip skamba politrukams šios machinacijos, paaiškins šis pavvyzdys. Draugai, 3-į milijonų valstybėlei yra per daug dviejų universitetų, į kuriame institutus su fakultetais rusų dėstomąją kalbą -- didiesiems broliams, internacionalistams. Atlyginimui, mokame trigubą stipendiją, priimame be egzaminų mažuosius brolius litoveus (Maskvos ar Leningrado aukštąsias mokyklas).

Kiek bijomasi tiesos ir kiek viskas užgnaužiama, parodo sekantis faktas. Iki šio laiko mokiniai nesimoko Lietuvos istorijos, geografijos. Prieš porą metų išleistas Jurginio vadovėlis, pasirodo, dar nepakankamai su falsifikuotas.

Lietuvos geografijos yra irgi tik plona brošiūra, kurios priedangoje į mokinių galvas kalami partijos suvažiavimų nutarimai Lietuvos ūkio vystymui.

Šioms svarbioms disciplinoms teskiriamos tik kelios pamokos, už tat TSRS istoriją, geografiją dėstoma keli metai. Užrašų pagalba mokomasi ir lietuvių literatūros istorijos.

rų skautų stovykla Rako stovyklavietėje, kuri prasidės rugpjūčio 11 dieną, yra visų dar labiau laukiama. Bostono jūrų skautų vadovybei -- skautininkui Mykolui Manomaičiui, pavaduotojui paskautininkui Stasiui Baltušiai ir adjutantui valtininkui Vytautai Jurgėlai linkėtina, kad savo jaunąją vietininkiją sekmingai išvestų į plačiuosius jūrų skautijos vandenis.

VYT, GRUODŽIUS

Arbatėlės dalyviai klausosi programos. Nuotraukoje matomi: R. Jurgėla, Vaičiūnė, V. Jurgėla, Andriulionis, Matjoška, Vaičiūnis, Kovas, Mickūnas, Utenis, Jančiauskas, Manomaitienė.

Skautų mamytės paruošusios vaišes jūrinės šeimos arbatėlei. Iš kairės stovi: Jančiauskienė, Gruzdienė, Vaičiūrgienė, Lendraitienė.

Uteniui ir Mickūnui stebint, jūrų jaunieji bando signalizuoti su Morzės aparatu.

K. Gruzdo nuotraukos

Eilė rašytojų, muzikų, dailininkų yra daug ko gero sukūrę laisvės laikais. Sukuria gerų kūrinių ir dabar vieni laisvėje už Tėvynės ribų, kiti pagal prispaukikės partijos liniją. Jeigu pirmieji paliks amžiams nepakite, tai tie, kurie buvo sukurti kgbistų diktatų, atėjus laisvei, bus pertaisyti pačių autorių, arba susilauks to paties likimo, kaip kantatos apie Staliną.

Neužmirškime, jog laisvajame pasaulyje kiekvieno lietuvių meno darbuotojo sukurtas kūrinys yra tikstanteriojai vertingės už tą, kurio pagaminimui Kremlius moka Džugasviliūnė premijom, iš kolchozininkų, darbo lageristų, Sibiro kankinių išspausltais rubliais. Komunistai pastatė Ludiškų piliakalnyje paminklą "Laimės žiburio" autoriui. Lietuviai stato žmonių aukų paminklą, kuris atneš LAISVĘ. Tai bus geriausias paminklas visiems tiems, kurie dėl jo kovojo.

"Rusai" -- Baltušnikas (sibirietis), Varanauskas, Kalėdienė, Saunoris, Tamulis, Murauskas, Jukna, Bagdonavičius. Šiuos sportininkus užsienio spaudoje, radijuje tegirdėsite vadinant -- "Ruski". Aišku jie mokosi rusų kalbos mokykloje tiek pat kiek ir lietuvių, užtat Lietuvoje ir mokslo vienais metais ilgesnis, negu Rusijoje. Jie turi ir karinio rengimo pamokas rusų kalboje. Žymieji sportininkai, būdami užsieniuose, girdi ir kalba daugiausia rusiškai, negu lietuviškai. Bet tik dėka komunistinio šovinizmo, jie vadinami "ruski".

Keista, kiek įžūli žmonių pasaulyje esama. Dedasi lietuviams, nors dažnai lietuviškai nepasibeldžiuoja. Visų bosas: Popov, seka Ziman, Sluckij, Laurinčiuk. O tokių kopijų mažesniame mąstabe pilna visur. Ir štai, tie Zimānai atstovauja tautai, kuri tariamai daugiausia jiems blogo padariusi?

"Pionieriai atžygiuoja, komjaunimo pamaina" -- taip dainuoja vaikų darželių, namų, internatų vaikai, eidami gatvėmis. Tuo tarpu suaugusiųjų tarpe neišgirsi nei vienos tarybinės dainos, dainuojamos pobūvių metu. Nors čia žmonės yra kiek laisvesni ir atsigauja. Aišku, dainelės kaip "Du broliukai kunigai" ir vyresniųjų nedainuojamos.

I 1960 metais vykusią respublikinę dainų šventę buvo įvilioni ir Amerikos turistai. Ar žino jie, jog ji buvo paruošta sekančiu būdu. Įstaigose, įmonėse buvo iškabinti vadovų nurodymai, kokie asmenys privalo dalyvauti choruose, kurie tautiniuose šokiuose. Kada toks įsakymas dėl įvairių kombinacijų neįvykdomas, tada matome rajono meninėje apžiūroje bešokančius pačius politrukus: partijos sekretoriai, instruktoriai, organizacijų vadovai ir šiaip įvairūs partiečiai. Ir jie vyksta į respublikinę dainų šventę.

Eiliniam lietuviui nėra ir taip laisvo laiko asmeniniam reikalams, nes po darbo yra ir taip begalės politinių užsiėmimų, posėdžių, reikia privačiai uždarbiauti, nėra jokio malonumo giedoti: "Mūs Stalinas liaudžiai tarnaut išmokino, ir darbai ir žygiams jis įkvėpė mus..."

Tarybinę knygą taip "perka": Kas metai yra organizuojami knygų platinto mėnesiai. Partinės ar profsąjunginės organizacijos vadovai skelbimų lentose pakabina sąrašus darbuotojų, kurie privalo mėnesio laikotarpyje nusipirkti knygų mažiausią už 20 - 30 rubl. (dabar 2 - 3) vertės. Antrasis sąrašas guli paskirtame knygne, kur nusipirktas knygas, atžymima už kokią sumą. Tie, kurie ir šiaip perkasi knygų, turi visvien pirkti. Priešingu atveju prasideda nemalonūs aiškinimasis, tapyimas. Panašiai, kaip anksčiau pasirašant valstybinės paskolos obligacijas.

Dar gerai, jog leidžiama pasirinkti kokias norima pirkti knygas.

Tai viskas irgi išdava melo santvarkos, apgavikės partijos, kuri pagindo melo ir apgaulės literatūrą. O jai išparduoti reikalingas net planas leidžiant specialius įsakymus, policinėm priemonėm įvykdomus.

DAUSA

Bostono skautų tėvų komiteto pirm. inž. E. Manomaitis perduoda tėvų sveikinimus naujai jūrų skautų vietininkijai. Nuotraukoje matomi: R. Molienė, E. Porter, P. Molis, L. Čepienė, Vyt. Izbickas.

Ežerui užšalus, laivelius pakeitė pačiūžos. Čiuožia jūrų skautai: L. Eitas, J. Vilėniškis ir V. Eitas.

HOUSES WEAR OUT!

REPAIR OR IMPROVE YOURS WITH A CLEVELAND TRUST LOAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, J. Čiuberkis, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kovojant dėl tautos laisvės negali būti jokių nuolaidų

Sunku būtų buvę patikėti, jei kas mums 1945-tais ar kiek vėliau, daugumai dar tebegyvenant Vokietijoje stovyklinį gyvenimą, būtų sakę, kad laisvės kovoj taip greit atsiras pavargusių ar ir kapituliuoti užsimojusių. Tada tikrai dažnas būtų teigęs, kad mus nori suniekindi ir mūsų, kaip politinių pabėgėlių ar tremtinių paskirti, sumenkinti.

Bet šiandien, maždaug po penkiolikos metų, gyvenami toliau nuo Lietuvos nutolusiuose kraštuose, jau matome tokiuos apgailėtinus įvykius, kurie mūsų paskirti ne tik menkina, bet ir įžeidžia.

Dar gyvenant stovyklinį gyvenimą, dažnom progom patys esame aptarę, kas mes esam. Tada niekur negalėjai nugirsti kitokio atsakymo: esam politiniai tremtiniai, vieni prievarta, kiti prieš krašto pavergėją protestuodami pasitraukę, kad galėtume kovoti ir laimėtojai sugrįžti.

Šių eilučių rašytojui, vienais ar kitais tikslais, tada yra tekę būti beveik visose stovyklose ir niekur neteko nugirsti, viešuose ar privačiuose pokalbiuose, kad kas iš Lietuvos būtų pasitraukęs dėl materialinių apskaičiavimų. Ir reikia pilnai tikėti, kad jei Lietuvos nebūtų užgriuvusios tokios pavergimo nelaimės, tai tik retas kuris, ir tai tik kaip ekskursantas, būtų pamatę tuos kraštus, kuriuose dabar gyvename.

Reikia pripažinti, kad tada mes visiškai negalėjome numatyti vienos aplinkybės — tokio neliogiško Antrojo pasaulinio karo tariamo užbaigimo. Kas galėjo tikėti, kad bus leidžiama Sovietų Sąjungai sukurti naują kolonialinę ir baisia vergija bei išnaudojimu paremtą imperiją. Tada visi manėme, kad karas bus užbaigtas logiškai, kad visos buvusios laisvos valstybės vėl bus laisvos, kad niekam nesusidarys sunkumų atgal sugrįžti.

Taip pat reikia pripažinti, kad kai Amerikos ir Sovietų kariai draugiškai mainikavo laikrodžiais prie Elbės, jau tada pradėjo ryškėti, kad mūsų grįžimo keliai į laisvą tėvynę jau labai ilgėja. O dabar, ir didžiausias optimistas nebegali drąsiai kalbėti, kada jie pasibaigs.

Taigi visi jau esam dabar susipratę su tuo likimu, kad mūsų kartai dar ilgai, o blogiausių atveju ir mūsų vaikams, teks toje kelionėje po svetimus kraštus būti. O tokio ilgų kelionė būnant, niekas negali nenumatyti ir nuostolių, kuriuos mums sudarys tų kraštų gyvenimo sąlygos, užsuktos kitų tautybių malimo girmos ir viliojantis susiliedinimas su gyvenama aplinkuma.

Tokių nuostolių niekad neišvengė kiti, už mus didesnių būtų politiniai pabėgėliai ar tremtiniai, neišvengsime ir mes. Bet tai nuostolius didintume iš tų pabėgėlių skaičiaus, kurie jau suaugę patys išgyveno Lietuvos pavergėjo "malonumus", kurie sąmoningai pasitraukę ir kurie pasitraukdami pasižadėjo kovoti, tai tikrai sunku buvo tikėti.

Negali tokių reiškinų suprasti ir tie, kurie dar taip neseniai visus okupantų režimo "malonumus" išgyveno Lietuvoje, ir suradę nors mažą plyšį, pro jį išsiveržę į laisvę. Jie nė kaip negali surasti, kad mūsų tarpe atsiranda tokių, kurie pradeda okupanto nebeatyti, daryti nuolaidas, arba, kaip dabar madinga, koegzistuoti.

Apie tai jau ne kartą čia esame užsiminę ir dar norime pakartoti. Mes esame laisvės kovos savanoriai, tik atliekame pareigą savo tautai ir valstybei. Mes žinome, kad lietuvių tauta dar niekad nebuvo išgyvenusi tokio planingo, kiek ilgesniam laikui išdėstyto, bet labai kieta naikinimo, kokį dabar išgyvena. Ir mes žinome, kad į tą naikinimo planą okupantas visokiais būdais stengiasi įjungti ir pačius lietuvius. Tam tikslui jis pina įvairias pinkles, ir kaip voras pakaria mus, taip jie pakaria suabejojusio sąžinę.

Kovos lauke, jei nori laimėti, turi tik apdairiai ir ryžtingai kovoti. Kai atsiranda pakrikimas, įsigali abejojimas ar susižavima koegzistencija — kova bus pralaimėta. Todėl ir nedovanotina klaidą daro visi tie, kurie tokiomis silpnybėmis pasidavusius teisinga. Čia nei giminystė, nei pažįstamumas, nei buvęs organizacinis artumas, negali jokių pateisinamų sentimentų tarnauti. Kova yra kova, o kovojant dėl tautos laisvės, negali būti jokių nuolaidų.

B. G.

TIKRAI ĮDOMU

Labai džiaugiuos, kad atspaudėte Dausos rašinį "New Yorkas -- Vilnius ir 15 metų". Tokie raši-

niai gali labiau praplėsti ir tiems akis, kurie jau pradeda užmiršti kas atsitiko su Lietuva.

Man šiuo atveju labai įdomu buvo patirti, kad S. Narkeliūnaitė savo įspūdžius norėjo įpiršti ir Dirvai. Niekur anksčiau apie tai nebuvau užtikęs. O pasirodo, kaip kur atsitiko, jo Salomėjos Narkeliūnaitės įspūdžiai, labai gerai žino komunistinė "Vilnis". Įdomu kas apie tai pranešė "Vilniai"?..

STASYS PAROJUS,
Delton

LAISKAS DIRVOS REDAKCIJAI

KODĖL B. RAILA NEDALYVAUJA?

Gerb. Redaktorai,

aš noriu prašyti vietos papildyti bičiulio B. Railos atsakymą į jo paties patstatytą klausimą: Kodėl Bronys Raila nedalyvauja LRS puslapyje Vienybėje?

Man, kaip to skyriaus red., bus geriausiai žinoma, kiek tie kiti bičiuliai tokius klausimus stato ir kiek atsako jo dramatišku apeliavimu į visuomenę. Tiesa, kad B. Raila buvo kviečiamas bendradarbiauti ir dėl senų sąsakai su Vienybe -- jis atsisakė. Aš asmeniškai apgailėstau tą jo sprendimą, nes visuomet jo žurnalistiniam talentui reikščiau didelį respektą. Tačiau LRS dar nepasidarė vieno asmens organizacija ir jos nariai bei rinkti organai vadovaujasi įprasta daugumos valia. Ir to skyriaus steigimas buvo labai rimtai svarstomas Komitete

ir išklausti visi argumentai už ir prieš steigimą Vienybėje, tik su mažu "procedūriniu trūkumu" -- nebuvo gautas iš anksto B. Railos sutikimas.

Iš maždaug 15 prašytų tame skyriuje bendradarbiauti asmenų, tik vienas B. Raila atsisakė, tačiau buvo ir tokių, kurie B. Railos nusteibimui, kaip tik statė priešingas sąlygas, negu jis bando sudaryti įspūdį. Aš pilnai respektuoju teisę B. Railai turėti atskirą nuomonę (tų nuomonių skirtumų tarp mūsų mažai ir pasitaikydavo), bet norėčiau, kad jis tokį pat respektą parodytų ir savo organizacijai ir jos rinktiems organams. Gi šiuo atsitikimu, aš galiu tik apgailėstai, kad B. Raila pasirinko tokį kelią tai savo teisei pademonstruoti, norėdamas ne tiek savo nedalyvavimą pateisinti, kiek kitų darbus

ir nuomones jei ne sukompromituoti, tai prie jų pastatyti didelį klausuką. Bet ir čia aš nepyktu, nes jei tas skyrius kada nors pasirodys (aš dar ne laikau jį pasirodžiusiu) -- ir tokia parama bei reklama mums reikalinga.

Nenorėdamas ryškinti tolimesnius jo apkaltinimus ir būti skubiu teisėju dėl kitų raudonumo ar baltumo, aš, vis dėlto, norėčiau pažymėti, kad ši isterinė epidemija nėra nauja emigracinei visuomenei ir pačiam B. Railai. Pagal emigracijos tvaiko logiką visuomet daugiau energijos išelkvojama saviesiems lūkstenti, negutikrą priešą pažinti ir protingus kovos metodus surasti. Tuoju po karo ieškomom savo tarpe fašistų ir komunistų. Dabar, užėjus antrajai epidemijos bangai, vietoj labiau pažinti tarptautinio komunizmo pakitėjusią taktiką, šis ieškojimas jau tapo išplėstas iki tokio juokingumo laipsnio, kad ir pvz. per buv. rinkimus balsavusieji už demokratų yra laikomi jei ne raudonais, tai ma-

žiausiai "pink" spalvos.

Man asmeniškai tasiskas parodo ne mūsų stiprumą kovoje su komunizmu, bet silpnumą, nes dėl kiekvieno bolševikų piršto mostelėjimo -- pas mus kyla tikra panika. Ar prisimėnia kokį propagandinį šlamstėlį, ar kokia moterėlė nuvažiuoja sentimentinėlė kelionė ir grįžusi pasakoja, kad Vilniuje galima nusipirkti automatuose gazuoto vandens (gal ir degtinės?), arba kas nors pakalba apie geresnį ir pilnesį krašto gyvenimo pažinimą -- tuoj kyla triukšmas ir komunistų ieškojimas, lyg anos moterėlės pasakojimas visą mūsų komunizmo pažinimą ir kovos reikalingumą iškarto apverstų aukštyn kojomis. Gi jei ištikrųjų taip bloga yra, kaip B. Raila pasakoja, tai, man rodos, reikia listi ne į pogrindį, bet įsiungti į sustiprintą kovą prieš komunizmą. Naujas LRS Komitetas kaip tik vienu iš pagrindinių uždavinių ir pasistatė tos kovos sustiprinimą, bet B. Raila motyvuodamas savo nedalyvavimą, nurodė, kad tie K-to nutarimai "yra dar nepakankamai išdiskutuoti ir keliantieji abejonių".

Po tų visų abejonių ir man pasidarė neaišku, kodėl B. Raila nedalyvauja?

HENRIKAS ŽEMELIS,
Rochester

SPAUDOS APŽVALGA

KAIP IR UŽ KĄ BOLŠEVIKINĖ SPAUDA PUOLA B. RAILĄ?

Chicagos 'Vilnis' prileidžia, kad tai 'Birch Society pokas'...

Amerikos bolševikinė spauda, leidžiama Chicagoje ir Brooklyne lietuvių kalba, vadina save "pažangiaisiais mūsų laikraščiais". Patriotiniai Amerikos lietuviai jų vadinami "Lietuvos fašistai ir šiaip lietuvių išveivios reakcionieriškasis elementas" (Vilnis, Nr. 46, 1962 m. kovo 6 d.).

Ši "pažangioji" spauda dažnai atžymi fašistų ir reakcionierių išpuolius prieš Tarybų Sąjungą (toks visada jų žodynas). Bet kaip retai kada, šį sykį buvo greitas ir smarkus Amerikos lietuvių komunistinės spaudos atkirtis į mūsų bendradarbio B. Railos laišką Dirvai dėl Vienybės naujosios linijos, jos redaktorės S. Narkeliūnaitės laikysenos po kelionės į okupuotą Lietuvą ir jos atsivėžto filmo. Matyt, buvo pataikyta į opią ir svarbią vietą. Vilnis ir Laisvė su visu savo prityrimu šoko užsisitoti už Vienybę, jos redaktorę, jos kelionės aprašymus ir filmus.

Informacijos dėlei, nesileidžiant tuo tarpu į platesnius vertinimus, įdomu pasekti tos spaudos tik dviejų dienų laikotarpio kelias ištraukas.

"BIRCH SOCIETY POKAS"...

Trumpai ir aiškiai prabilo Chicago Vilnis vienas redaktorių S. J. Jokubka (1962, III, 3) Jis rašo:

"Kalifornijoje gyvena toks Bronys Raila. Jis nešasi labai dideliu žurnalistu. Bet iš didelio rašto dažnai išeina į kraštą. Tautininkai už tai prieš keleris metus išstūmė jį iš savo laikraščio". (Ši komunistų informacija yra grynas prasimanymas: Dirva niekad neišstūmė, nei dujų neuždėdė savo ilgamečiui bendradarbiui B. Railai, kurio žinomos "Akimirksnių kronikos" čiaėjo per du metus. Jų rašymą jis nutraukė dėl įvairių kitų priežasčių ir darbų, daugelio Dirvos skaitytojų ir redakcijos apgailėstavimui, Red. pastaba).

Toliau Vilnis pridėda: "Dabar Bronys Raila vėl pasirodė "Dirvoje" ir persigandęs rašo: Girdi, "rausvi vėją taip pučia, ... sėkmingai sukasi gūžta čia pat aplink, mūsų namuose".

"Kas gitie "rausvi vėją" yra?" -- klausia Vilnis. "O gi Salomėja Narkeliūnaitė "Vienybėje" ir jos filmai sukti lankantis praeitą vasarą Lietuvoje. Ar visa tai neatsidūda Birch Society poku?". (Turbūt, norėta pasakyti lietuviškai "pokštas", bet kažkodėl išėjo Vilnis žodyne "pokas"?)..

Vilnis ir Laisvė Vienybės redaktorės S. Narkeliūnaitės kelionę, jos aprašymą ir filmus jau kelis kartus palankiai įvertino. Didelė dalis Amerikos lietuvių į visą tą istoriją žymiai kitaip žiūrėjo, bet mūsų "pažangiesiems" tai -- Birch Society pokas (John Birch Society yra, kaip žinoma, viena iš stambiausių ir kraštutinių Amerikos prieško-

munistinių organizacijų).

Tad kaip komunistinei spaudai atrodo Vienybės redaktorės rašto darbai? Tie jos raštai buvo siūlyti Draugui, paskui Dirvai. Abiem laikraščiams atsisakius spausdinti, gera dalimi buvo priimti Kanados "Tėviškos Žiburių"... Po to buvo neseniai išleisti Vienybės atskiru priedu. Jie sugrąžina kelias gerasiordes lietuvių moteris ir vyrus. Jos siuntė autorei viešus sveikinimus ir net aukas.

"GANA ĮDOMUS RAPORTAS"

Tuo tarpu plačiausia ir palankų Vienybės redaktorės kelionės įspūdžių aprašymo įvertinimą davė Brooklyno Laisvė, nr. 19, 1962, III, 6, savo graikiškai pasivadinusio bendradarbio Mirono straipsniu "Žiūrint pro mano akinius".

Jo kritika visapusiška, su teigiamais ir neigiamais S. Narkeliūnaitės reportažo aptarimais. Visi jos asmeniniai išgyvenimai ir kelionės prietiki, dėl kurių susijaudino kelios mūsų patriotės, komunistinei Laisvei -- "neįdomiausia vieta", "devintas vanduo nuo kisieliaus". Esą, jų draugai, kiti "ekskursininkai" visa tai jau daug kartų matė ir žino.

Mikromegas sako: "Įdomiausias S. Narkeliūnaitės raporto vietos tai tos, kur ji yra objektyvi, kur ji kalba apie tikrąsias Vilniaus ir Lietuvos gyvenimo aktualijas".

Ir čia Laisvė su pasitenkinimu išmini visą eilę vietų, kurios rožinėmis spalvomis piešia laimingą ir aukštai iškilusį, Ameriką prilygusį ir pralenkusį sovietinės Lietuvos gyvenimą.

Pavyzdžiui, Laisvė su pasitenkinimu atžymi, kad S. Narkeliūnaitės aprašyme sovietai jau prilygo Ameriką "merginų šukuosena ir suknėlėmis moderniškomis, bateliais aukštais kulnais ir pan." O taipgi ir "pačios autorės amerikoniškas aprėdalas nė kiek nesiskyręs nuo vietinių gyventojų drabužių" (Vilniuje ir net Maskvoje!). O va, kur sovietinė santvarka jau pralenkė Ameriką: "Restorane galima pavalgyti pigiau (Laisvės pabrėžta), negu New Yorke".

Bet užtat Laisvė nepraleido progos pabrėžti vieną atvejį, kur Vienybės redaktorė iškėlė skandalingus, begėdiškus ir nedovanotinus Amerikos lietuvių elgesius: "Visokie standartiniai siuntiniai, kuriuos savo giminėms siunčia Amerikos ar Anglijos lietuviai, yra pasibaistiniai prasti" (Laisvės pabrėžta). Turbūt, būtų mažiau gėdos ir netekėtų tiek Amerikos lietuviams raudonuoti, jeigu į Tarybų Sąjungą siųstume tik minkus ir sabalus, aukščiausios rūšies brokadas, Australijos vilnas ir vicuną medžiagas paltams?...

Tai visai normalu ir nėra ko

juoktis. Tarybinės Lietuvos komunistinės buržuazijos standartas jau pralenkė visų dirbančių Amerikos lietuvių kuklią socialinę padėtį. Amerikos lietuvių darbo liaudis niekad neturėjo namuose tarnaičių, o ir atvykusios dypukų ponitės jau seniai apie tai užmiršo. Kas kita dabar Vilniuje, Laisvė su pasitenkinimu iškelia Vienybės redaktorės objektyvią informaciją, -- "...kad daugelis dirbančiųjų, ypatingai vaikus auginančios šeimos, laiko si tarnaites, kurių uždarbis visai neblogas". Tai ir parodo, kad gyvenimas nestovi vietoje. Jis gigantiškais šuoliais eina pirmyn...

S. Narkeliūnaitės raportui Laisvė turi tik vieną rimtą prieštą: kam ji plačiau neatpasakojo savo pasikalbėjimų Vilniuje su profesoriu Korsaku, akademiku Žiugžda, prof. Balčikoniu ir "ypatingai su Albinu Žukausku", kuris, kaip žinoma, buvo jai priskirtas politruko pareigos ir ją lydėjo visose kelionėse po Vilnių ir į gimtąjį kolchozą. Beje, kas yra tas ypatingasis Albinas Žukauskas? Laisvė tame pat puslapyje kitoje vietoje šį sovietinį poetą, rašytoją ir vertėją taip pristato: "Jo naujuose eilėraščiuose skamba pasididžiavimas tarybinio žmogumi -- kosmos užkariautoju, jais poetas kviečia branginti ir saugoti didelę kainą iškovotą naują, šviesų gyvenimą".

Ir to šviesaus gyvenimo aktyvėje Brooklyno Bimbos ir Mizaros Laisvė pagaliau taip įvertina Vienybės redaktorės raportą: "Tačiau nežiūrint šių "nedasakymų", autorės raportas vistiek yra gana įdomus".

Taigi, sovietinės propagandos ekspertams kokios nors moterėlės sentimentalinė kelionė Lietuvoje atrodo daug aiškesnė ir prasmingesnė, negu tik jos informacija, kad Vilniuje galima nusipirkti automatuose gazuoto vandens, o gal ir degtinės.

ISTERINĖ EPIDEMIJA IR FAŠISTINIS TERORAS

Lietuvių žurnalistas Bronys Raila turi tą, turbūt, jam gimtą savybę, kad nekarta dėl jo pasisakymų iškyla smarki ir griežtai priešinga reakcija. Lygiai tas pats atsitiko ir dabar, dėl to trumpo laiško Dirvoje, kur jis išdėstė priežastis, vertusias į daugiau nebetylioti ir atsisakyti kvietimo bendradarbiauti Vienybėje iš anksto triukšmingai išreklamuotame LRS puslapyje.

Dabar kai kurie jo draugai tai laiko "isterine epidemija", t. y. nepagrįsta isteriška baime išmatyti visur komunizmo propagandos šmėklą. Tuo tarpu komunistai savo smarkiose reakcijose ir advokatavimuose Vienybėje lygiai tą patį dalyką ir tuos pačius žodžius vadina -- "fašistiniu teroru"!. Tad tuo pa-

čiu laiku jis draugų akyse liginis (isterika yra liga, ir kai ja masiškai susergama, tai epidemija), o priešų akyse -- teroristas!

Chicagos Vilnis tą pačią kovo 6 d., Nr. 46, kaip ir Brooklyno Laisvė, redakcinėje spaudos apžvalgoje piktinasi, kodėl jau ir Vienybė B. Railai ir Dirvai atrodanti "nebegega". Išvada plauktų, kad pastarųjų poros metų Vienybės linija, jos naujoji redaktorė ir jos raportai apie "objektyvią padėtį Lietuvoje" kaip tik turėtų mums atrodyti geri, palaikytini. Ir jeigu dar būtų galima už ką peikti, tai tik kad ana "sentimentali moterėlė" dar per mažai pasakė. Ji be reikalo nutylėjo mums plačiau perduoti prof. Korsako ar akademiko Žiugždos šviesias idėjas apie dar šviesesnę plačiosios tarybinės tėvynės rytojų.

B. Raila savo laiške Dirvai pažymėjo, kad jis iš anksto buvo kviestas Vienybėje bendradarbiauti LRS puslapyje. Tai įskamiai patvirtina ir to puslapio numatytas redaktorius H. Žemelis. Bet Vilnis rašo: "Laiško forma "publicistas" (kabutės vartojamos mūsų pažangaus laikraščio) Bronys Raila, nei kviestas, nei prašytas, aiškina, kodėl jis atsisako bendradarbiauti Brooklyno Vienybėje". Toliau citatamos savotiškai atpasakoja kai kuriuos jo laiško pareiškimus. Be to, pamini prof. S. Dirmano "akompanimentą" Dirvoje dėl Baltijos ir Juodosios Jūros vandens kelio, kurį pagal michailovinio "Tėvynės Balso" muziką pradėjo reklamuoti Vienybė. Ir Chicago komunistinio dienraščio redaktorių, nusiskundęs "Amerikos lietuvių išveivios reakcionierišką elementu", prieina išvados, kad vis dar nėra tinkamos laisvės sovietinei propagandai Amerikos lietuvių spaudoje, ir jos vienas iš kaltininkų yra tas isterinis epidemikas bei fašistas B. Raila.

Galutinė Vilnis išvada tokia: "Iš šių faktų galima spręsti, kaip sunku Amerikoje pasireikšti betkokiam laisvumui. Fašistinis teroras nesnaudžia. Galimas dalykas, kad "Vienybė" netrukus susilauks dar piktesnių puolimų, pasireiškiančių konkretnėmis formomis".

Vilnis žodžiais tas nesnaudžiantis fašistas Bronys Raila dar tik "įvardija kelis asmenis, jų tarpe Algimantą Šalčią, savo laiku bendradarbiausį socialdemokratų "Darbe" (kažkodėl nusitylint, kad daug ilgesnį laiką jis buvo Tėviškos Žiburių, Draugo, Darbininko, Eltos, Lietuvių Dienų ir kitų leidinių bendradarbis), ir vieną dabartinį "Vienybės" redaktorių -- Salomėją Narkeliūnaitę".

"CULTURAL EXCHANGE"

O ką gi sako tas "įvardytas" Algimantas Šalčius?

Kaip visam lietuviškam New Yorkui žinoma, jis jau seniai nuėjo iš "Darbo" į darbą kolumnistu draugo Bimbos Laisvėje.

(Nukelta į 5 psl.)

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

Istorijai ir dabarčiai

Jei dvidešimts pirmojo amžiaus žmonės domėjosi praeitimi bent tiek, kiek mes dabar ją pasidomim, tai ir tada bus šiek tiek knygų ar disertacijų apie dvidešimtojo amžiaus Rytų Europos politinių emigrantų ir šiaip išveivų veiklą Vakaruose. Tuos raštus kas nekas paskaitys, kaip ir dabar kas nekas paskaitom apie desperatiškas devynioliktojo amžiaus Lenkijos, Lietuvos arba ir Rusijos politinių emigrantų pastangas. Apie pastangas, kurios beveik visos, paskirai paimitos, atrodo buvusios tragiškai ar net tragikomiškai tuščios, bet kurių suma visdėlio vienaip ar kitaip buvo apšvaistoma gana didžiais laimėjimais.

Vaidzduojies tuos būsimus raštus ir, rodos, taip ir matai, tegu ir ne pačių žymiųjų, bet visgi atžymėtinų įvykių kronikoje maždaug tokias eilutes:

"1962 metų vasario 16 dieną, kuri lietuviams visam pasauliui buvo Lietuvos nepriklausomybės diena, Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas John F. Kennedy priėmė dvidešimties asmenų lietuvių delegaciją, prašiusią įsakyti paremti lietuvių tautos pastangas, siekiančias atgaivinti tą dabar buvusią užgniauztą Lietuvos valstybės nepriklausomybę."

Nuotaikingesnis istorikas gal bus įsiveigęs tame įvykyje net Lietuvai palankaus persilaužimo pradžią, o gal net nesulaukęs neatžymėjęs ir simboliskai reikšmingų to įvykio požymių: juk tai buvo ne tik pirmas lietuvių apsilankymas pas Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentą ne kokią kitą, o pačią Lietuvos nepriklausomybės dieną, bet ir delegacijos narių skaičius buvo 20, tai yra toks pats skaičius kaip ir parašų skaičius po 1918 metų vasario 16-sios dienos Lietuvos nepriklausomybės deklaracija.

Tolimoj istorijos perspektyvoj šis įvykis galės spinksėti net ne paties mažojo kalibro žvaigždėle. Artimojioj perspektyvoj, žinoma, iš šio apsilankymo dar nesusidaro apčiuopiamai juntamo šuolio Lietuvos nepriklausomybės byloj. Daugiausia, tai yra tik vilties atgaivinimas, ypač ten, kur ji gal jau leidosi artyn prie kritiškojo "užšalimo" laipsnio.

Bet tuose būsimuose istorijos užrašuose apie šį įvykį mano vaidzduotė kažkodėl niekaip nepadaeda įžiūrėti nei Grigaičio nei Vileišio pavardžių, nei Tarybos, nei Bendruomenės politiskai taktinių ar prestižinių problemų vertinimo. Nieko apie tai, dėl ko, nespėjus delegatams nei iš Washingtono sugrįžti, paplupo rašalo upeliai ir užtaisytų kulkos vaidžių garsais sutratėjo tiek daug rašomų mašinėlių. Turbūt šis audiencijos pas prezidentą prievaisis (by-product) liks ne istorijai, bet jis aštriai ir gailiai juntamas dabar.

Daugelis žavisi taiklumu vieno pareiškimo, padaryto Draugo vedamajame straipsnyje, anot kurio, šalia laimėjimo, šis įvykis taip pat "atnešė pralaimėjimą

V. RASTENIS

mą mūsų visuomenės susivienijimo reikalui."

Man regis, šis pareiškimas kaip tik nėra taiklus, ir jame reikiama svarbios patalos. Būtent, šis įvykis mūsų visuomenės susivienijimo -- vieningos reprezentacijos suorganizavimo -- reikale atnešė ne pralaimėjimo, o geroko praragėjimo. Ypač ryškiai praragėjimas dabar pasireiškė Drauge ir aplink jį besitelkiančiuose visuomenės sluogsnuose. Tai sveikintina, nes toks praragėjimas stiprina viltį, kad galim susilaukti net ir laimėjimų mūsų visuomenės reprezentacijos sustvarkyme.

Nes, argi tik dabar išgirdom kad to mūsų Taryboje ne viskas ar net daug kas negerai? Argi tik dabar teišgirdom, kad joje yra nelemtai įsigalėjusi tyla "visuomeninė nelaimė"?

Šio krašto lietuvių tautininkų srovės pirmūnai pirštu į tai rodo jau prieš 20 metų, net demonstratyviai išstodami iš Tarybos. Optimistų raginami, vėl į ją įsijungę, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos atstovai, regimai, turėjo iliuzijų, kad gal viduje būdami kaip nors sėkmingiau įkalbės bent šį tą pataisyti. Trylika metų be paliovos jie "zulina" tą reikalą, vis rodydami į eilę taisytių dalykų Tarybos veikimo kryptyje ar metoduose. Nebuvo vengiama rodyti ir didžiųjų beklėkų Tarybos pravėdinimų klūtį -- Taryboje įsigalėjusią "patvaldytę" arba, kaip dabar daugelis sako, "asmens kultu parentą diktatūrą." Ir trylika metų, ligi šiai dienai, toki kalbinimai kitų buvo vadinami tik "lietuvių vienybės pamatų knisimu", "savanaudišku talkstymusi sugriauti Tarybą" ir panašiai.

Draugas su savo atstovaujamu lietuvių visuomenės sektorium visą laiką, iki šiai dienai, tvirtai laikė pirmutines pozicijas Tarybos pravėdinimo priešinių frontų. Kai Bostono kongrese jau ir iš tų sluogsnų praplūpo eilė maištininkiškų šūkių, Draugas visai nedraugiškai sustramė ir juos. Tada maištininkiška dvasia susitvenkė ir išsiliėjo per tuos tarpu dar tik vėžliškų greičiu testiprejančioje bendruomeninėje šio krašto lietuvių organizacijoje.

Drįstu tačiau spėti, kad Draugo akys atsivėrė ne tiek dėl to, kiek dėl pačioje Taryboje šį kartą itin ryškiai pasireiškusių arogancijos, išsipūtusios keliomis galvomis augščiau net už paties Tarybos pirmininko autoritetą ir prestižą. Geriau vėliau, negu niekad. Tas bent dabar atidaro nemažą galimybių daug kam pasitaisyti šio krašto lietuvių reprezentacijos ir politinės veiklos vadovavimo dalykuose. Bet dar tebėra neatsakytas gana svarbus klausimas: kiek toli eiti yra pasiryžę vėliau praragėjusieji?

Yra dar ir kitas neatsakytas klausimas: o kiek gi toli dabar eiti yra pasiryžę tie seniai

matantieji? Visų maištininkų, bendruomenės organizacijoje ir šalia jos, akys dabar itin nukreiptos į Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos atstovų Taryboje ir tos Sąjungos vadovybės tolesnę laikyseną šiuo staiga paaštrėjusiu reikalu. Maištininkams, bent jų daugeliui, atrodo visiškai nuosekli būty visą Am. Liet. Tautinę Sąjungą šiuo metu matyti jau nebe Taryboje, o pačiose pirmosiose maištininkų eilėse!

Jei taip būtų, tai pirmas dalykas, ką išgirstumė iš Tarybos pozicijų, būtų: "Aha, ar nesakėm, kad jiems niekad nerūpėjo niekas kitas, kaip tik rausytis po šios lietuviškos tvirtovės pamatais!" Bet nederėtų numoti ranka ir į nekantrių maištininkų pasipiktinimo gaidą perimti priekaištų: "Jūs išduodate mus ir net savo idėją! Jūs elgiatės su mumis, kaip Stalinas su Varšuvos sukilėliais! Mes stojam kovoti prieš tai, ką jūs visą laiką smerkėte, o dabar paliekat mus plikam lauke, patys nuošaliai kažko laukdami!"

Taip. Užimti ne pasyvią, o aktyvią poziciją ALT Sąjungai, manyčiau, dabar yra būtina. Tik ar ta pozicija turi būti "ant ba-

rikadų", tai kitas klausimas.

Tikėjo kas ar netikėjo, bet ALT S-ga Taryboje visada nuosekliai stengėsi atlikti konstruktyvios, ne destruktyvios opozicijos vaidmenį. Tokia opozicija tik viena akim žiūri į tai, kas reikėtų griauti bei šalinti, o kita akis užimta tuo, kas ir kaip toje vietoje turėtų būti pastatyta. Konstruktyviai opozicijai kelias į tikslą dažniausia esti ilgas, ilgai nesėkmingas, o kartais gal ir visai nesėkmingas. Maištas -- greitesnis metodas, nes viską kreipia visų pirma į griovimą, o statymą, netgi galvojimą apie statymą atideda paskui, kai (ir jei) maištas bus pasisekęs. Tačiau tas pagreitintas metodas gerų pasekmių neužtikrina, o bauna dažnai jį ir nepasiekia. Nustatyti, koks metodas geresnis, -- objektyvaus masto nėra. Maištauti, ar eiti konstruktyvios opozicijos keliu, yra subjektyvaus apsisprendimo dalykas. Net ir šis apsisprendimas -- "už revoliuciją, ar evoliuciją" -- irgi gali būti daromas nevienodai: už revoliuciją galima apsispręsti galvotrūkčiais, kas yra labai natūralu ir sutinka su visų revoliucijų prigimtimi, bet galima net ir už ją apsispręsti gerokai pagalvojus.

Tuo tarpu negirdime, kaip ALT Sąjungos vadovybė apsisprendė dėl dabartinės "audros kūdroje", bet matome, kad ji nesprendžia to klausimo galvotrūkčiais. Tas sudaro progą ir "iš privačios iniciatyvos" pasamprotauti, kokios aplinkybės, kokios galimybės ir koki viešosios lietuvių nuomonės apsirėškimai imtini dėmesin, užimant poziciją dėl reikalų, "suliepsnojusią" ryšium su pasirengimais vasario 16-tosios audiencijai.

TOLIAU: Tarp dviejų laivų

PASTABOS DĖL LIETUVIŲ FONDO

S. LAZDINIS

FONDO KAPITALAS

Nėra jokio veikimo be pinigų. O jei ir galima būtų įsivaizduoti kokį nors "veikimą" be pinigų visuomeniniam darbe, tai jis yra negalimas labdarėje. Kapitalas yra būtina labdaros priemonė nustatytiems tikslams siekti.

Labdaros trustuose kapitalas yra jau suteiktas ir visas veikimas remiasi jo pelno paskirstymu. Labdaros organizacijose kapitalas turi būti suteiktas ir vėliau paskirstytas. Lietuvių Fondas yra nusistatęs gautas įplaukas iš karto investuoti ir palikti jas pagrindiniame kapitale, o jų pelną daryti labdaros darbą. Taigi, sunkus ir dvigubas darbas.

LF statutas kapitalo reikalams teskiria 3 paragrafus "bendrųjų nuostatų" skyriuje.

LF kapitalas skirstomas į dvi rūšis: pagrindinis ir apyvarinis. Pagrindinis kapitalas (angl. principal, corpus) yra skiriamas amžinam labdaros naudojimui. Jis yra kuo saugiausiai investuojamas, o gaunamos pajamos skiriamos labdaros tikslus realizuoti.

LF pagrindinio kapitalo neturi. Jis nori jį sudaryti.

Statuto Nr. 3 sako: "Pagrindinį kapitalą sudaro aukos, palikimai, paveldėjimai ir beprocentinės paskolos".

Išsireikšta gal ne visi tikslai. Vietoj žodžio "sudaro" reikėjo pasakyti, kad aukos, palikimai skiriami į pagrindinį kapitalą, nes jis nesiskirstomas į rūšis, yra vienas ir nedalomas.

Aukos yra pagrindinio kapitalo ir bendrai labdarybės svarbiausias šaltinis.

LF, pagal statutą, ne visas aukas nusistatęs priimti, o priimtos aukos dydis apsprendžia, ar aukotojas gali balsuoti ar ne.

Nr. 5: "Asmuo, korporacija, trestas ar organizacija tampa LF nariu jei jų pagrindiniam kapitalui duodama auka priimama LF Tarybos."

"Aukos duodamos Lietuvių Bendruomenės ar per Lietuvių Bendruomenę LF Tarybos priėmimo nereikalingos."

Dr. Razma savo "puntuose" matyt užmiršo apie to paragrafo nuostatus, kai jis rašė, kad "LF nariu tampa kiekvienas, kuris paaukvoja fondui bet kokią auką".

Aukoti gali kiekvienas, bet LF nariu gali būti tik tas, kurio au-

suteikia LF nario teisių." Dr. Razma savo "puntuose" tą reikalą taip apibūdina: "kas nori, kad jo auka būtų panaudota kokiame specifiniam lietuviškam reikalui, aukodamas L. Fondui gali tai padaryti. Tada jam nereikės rūpintis nei saugojimu savo numatytos aukos, nei organizacinių vargų bei išlaidų, nes tą darbą atliks Lietuvių Fondas".

Atrodo, kad čia ne aukotojas daro gerą darbą fondui, bet priešingai, fondas daro didelį patarimą ir malonę aukotojui, teikdamasis jo auką priimti ir atpalaiduoti nuo tos aukos laikymo "vargų bei išlaidų".

Aukotojo tikslai negali išeiti iš LF bendrųjų tikslų, o LF negali aukos priimti, jei jos tikslai nesiderina su jo tikslais. Jei kas, pvz., duotų auką, kurios suma ir pelnas būtų naudojami Lietuvai ginklus pirkti, nežiūrint tikslų lietuviškumo, LF tokios aukos priimti negalės. Bet jei kas duos auką studentų stipendijoms skirti, tokia specifikuota auka turės būti priimta, nes jos tikslai yra LF tikslų ribose.

Aštuntam paragrafe redaktoriai, matyt norėjo išspręsti du reikalus, t. y. sąlyginių aukų ir pagalbinių fondų. Nė vieno iš jų reikiamai neišsprendė. Są-

lyginėms aukoms nustatyti ribą daugiau negu trys tūkstančiai dolerių, yra nesamoni. Jei kas nors norės pvz., paaukoti lygiai tris tūkstančius dolerių sekančiai dainų šventei rengti, jos LF priimti negalės, nes ji negali eiti į pagrindinį kapitalą dėl jos laikinumo. Ji negali būti priimta ir pagal Nr. 8, nes ji per mažą. Nėra LF paragrafo, pagal kurį tokia auka galėtų būti priimta. Reiškia, ir be LF Tarybos nutarimo, tokia auka iš kalno atmesta.

Nr 8 neišsprendžia taip pat ir pagalbinių fondų klausimo, nes jis visai apie tai nekalba. Tai tik Dr. Razma savo "puntuose" tvirtina, kad "Bet koks fondas gali rasti vietą L. Fonde". Bet koks fondas LF rasti vietos negali, o tik toks, kaip minėjau, kurio tikslai sutampa su LF tikslais.

Pagalbiniai, arba šalutiniai fondai yra labai patraukli kapitalo teikimo priemonė. Kiekvienas nori užsitikrinti sau nemirtingumą. Pinigam žmogui, lengviausias kelias steigti labdaros fundaciją savo vardu fondą. Fundacijos metiniuose pranešimuose, apyskaitose, jo vardas amžinai liks, o tie, kurie jo fondo parama naudosis, irgi savo

(Nukelta į 5 psl.)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JOHN F.
CORRIGAN

REFEREE IN JUVENILE COURT

CANDIDATE FOR
STATE REPRESENTATIVE
Democratic Primary May 8, 1962

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

LEONARD G.
RICHTER

CANDIDATE FOR
CONGRESS
20th DISTRICT

BEST WISHES
To All the Lithuanian

WILLIAM F.
SILK

CANDIDATE FOR
STATE REPRESENTATIVE
Republican Primary May 8, 1962

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

LEODIS
HARRIS
CANDIDATE FOR
CONGRESS

21th DISTRICT
Republican Primary May 8, 1962

ARIZONOS LIETUVIŲ ŽINIOS

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS
PUIKIAI PASISEKĖ

Nors turime Lietuvių Amer.
Klubą, bet iškėlus klausimą,
ar švęsti tą šventę iškilingai

Spaudos apžvalga

KAIP IR UŽ KĄ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Tik čia jis rašo dar slapyvardė A. Zienius. Savo pastabomis jau kelis kartus palaikydamas S. Narkeliūnaitės hollywoodiškų kino operatorės talentus, šiaip draugas A. Šalčius nesileidžia į menkniekius ir dažniausia rašo aukštomis didžiosios politikos problemomis.

Tame pat Laisvės numeryje, kur Mikromegas vertina gana įdomų Vieniybės redaktorės raportą, draugas A. Zienius kintame puslapyje ilgoje apžvalgoje rašo: "Faktas lieka faktu, kad per pastaruosius kelis metus naujosios TSRS (t.y. Sovietų Rusijos) vyriausybės vadovybė gerbūvis tiesiog siūbtelėjo ten visais frontais pažangos keliu". Ten, vadinas, Baltijos kraštuose, Rusijoje, satelituose, Tad Amerikos Iieftuviai, nebesirodykit ten su savo skarmalų siuntiniais. Jūsų pasiunčiama brokada nebetinka balinėms suknelėms.

Ir A. Šalčius toliau, juodomis raidėmis savo eilutes pabrėždamas, tiesiog siūbtelėja savo svarbiausias idėjas.

Jis rašo, lyg koks komandyras: "Jungtinės Amerikos Valstybės turi neatidėliodamos pripažinti padėtį Lietuvoje tokią, kokia ji yra. To reikalauja paprasčiausias amerikiečių lietuvių interesas, siekiant, kad būtų įgalintas kuo plačiausias tiltas tarp jų ir jų tėvų žemės. Amerikos lietuvių turėtų net stengtis, kad jų patogumui JAV-bės rastų galima susitarti su TSRS vyriausybe atidaryti Vilniuje JAV konsulatą, gal mainais už TSRS konsulatą Chicagoje... Kur normalūs draugiškumo ryšiai? "Cultural exchange"?... Ar drįstų šitaip elgtis "durnių volioti" Amerikos vyriausybė su bet kuria kita Amerikos tautybe"?...

Žinoma, kur čia išdrįs. Už tat A. Šalčius, pakilęs į aukštą sovietinės filosofijos bokštą, visai nesijaudina dėl kažkokio ten B. Railos laiškėlio, jo isterikos ar Birch Society poko, kaip daro kiti Laisvės bei Vilnies bendradarbiai ir cezarėjiškos operacijos būdu per anksti gimusio LRS puslapio Vieniybės redaktoriaus.

VISI TURI SAVO VARGŲ IR
BUKAGALVIŲ

A. Šalčius moja pirštu į istorijos platumas, prisimindamas save ir kitus "kurie jau prieš 5 metus pradėjo klabinti duris, siekdami pateikti besiplėtojančios lietuvių kultūros apybraižą". Ir už tat savo ilgos kolumnos pabaigoje Vieniybės redaktorės filmą ir visus kitus ten spartėjančiais vykdomus "cultural exchanges" Bimbos kolumnistas pranašėškai įvertina žilabarzdžio filosofo iškalbingu šauktuku:

"Tokie žmonės buvo tuoj pat ne tik apkalbėti, bet net ir šmeižiami esant arba JAV arba TSRS "saugumo agentais", "joneliiais durnellais", "anarchistais" ir tt. Istoriškai bus įdomu ir juokinga patirti visas tas biurokatiškas ir bukagalviškas kliūtis, kurias turėjo patirti amerikietis žurnalistas, drįsęs filmuoti ir rašyti ne apie Izraelį, Afriją ar Anglijos karalienę, bet apie Lietuvą...". Per penkerius metus klabenant Kremliaus pilių duris, plačiai rusiška draugo Chruščiovo širdis kartais suminkštėja, ir durys prasiveria.

Iš čia pateiktos komunistinės Amerikos lietuvių spaudos apžvalgėlės matome, kad dar ne viskas buvo taip lengva ir "kultūrinių santykių" mezgėjams, sovietų konsulatų steigėjams, Vieniybės priedų leidėjams, raportų rašytojams ir filmuotojams. "Besiplėtojančios lietuvių kultūros apybraižų" dalininkai turėjo ir dar gal turi šokių tokių biurokatiškų ir bukagalviškų kliūčių. Ir bukagalvių nestinga abejose pusėse. Todėl B. Railai tikrai dar yra likę daugiau galimybių gyventi ir rašyti, negu tik lįsti ko giliau į pogrindį.

su muziko B. Budriūno ansambliu ir programa, balsavimo keliu nutarė nešvesti ir nedaryti išlaidų iš užšaldyto statybos fondo.

Kas beliko mums daryti? O švęsti tikrai nusistatėme ir kuo iškilingiausiai, kaip dar nebuvo jaunojo Arizonos valstybėje.

Maža grupelė asmenų dėjo asmeniškų pinigų ir dar parinko aukų iš pritariančių tai šventei praveisti.

Gavo audienciją pas gubernatorių P. Fannin, kur gražiais tautiniais rūbais apsirengusioms lietuvaiteis įteikė pasirašytą proklamaciją ir gubernatūros pareigūnų buvo šiltai sutiktos. Reporterių kameros ir radijo pranešėjai tą vizitą atžymėjo.

Šiais metais vasario 14 d. Arizonos šventė 50 metų gyvavimo sukaktį, o vasario 16 d. Ant gubernatūros bokšto plevėsavo mūsų trispalvė vėliava. Taigi buvo daug džiaugsmo ir pasididžiavimo mūsų tautos praeitim ir dėkingumo taip draugiškam kraštui, kur esame gražiai globjami.

Lietuvaičių nuotraukos buvo atspausdintos Republic Gazette, o šeštadienio mokyklos vaikučių, su aprašymais, Arizona Republic. Be to, pasipuošusios tautiniais rūbais, turėjome pasikalbėjimą su pranešėju ir televizijos stotyje.

Garsioje "Ramada Inn" salėje vasario 25 d. įvyko graži programa. Atidarymo žodį įspūdingai tarė prof. dr. Padalis. Kalbėjo Arizona Republic vyr. redaktorius F. S. Marguardt. Pagrindinę paskaitą skaitė Alg. Raulinaitis, atvykęs iš Los Angeles.

Po to sekė vaikučių montažas, parašytas p. Kodatienės ir paruoštas p. E. Josen. Vaikučiai, nors ir maži savo roles gerai išplūdė.

Gera paruoštas vokalinis ansamblis iš Los Angeles, vadovaujant žinomam komp. Br. Budriūnui padainavo anglių ir lietuvių kalbomis, pažvairinant tautiniais šokiais, labai gerai išpildytais baletu šokėjų -- V. Korskaitės ir J. Puodžiūno.

Dar solo dainavo: Raivydaite, J. Čekanauskienė, Dapšys ir P. Baltakis.

Nepaprastai gražiai pirmą kartą saulėtojo Arizonos padangėje skambėjo mūsų dainos. Žiūrovai kėlė dideles ovacijas, o ne vieno akis suvilgė ašarų, prisiminus girdėtas dainas dar tėvynėje, senai nemačius gražios programos. Na, ir amerikiečiams buvo kažkas naujo, kažkas labai gražaus.

Visą programą įspūdingai ir gražiai pravedė prof. Padalis, o meninę dalį labai talentinga pranešėja V. Mitkutė iš Los Angeles.

Ansamblio vadovui muz. Br.

Kai Los Angeles apylinkėse visa gamta žaliuoja, netoli esantieji kalnai pridengti sniegu ir puikniais debesėliais...
L. Kančausko nuotrauka

JAUNŲJŲ NEOLITUANŲ SUSIARTINIMO SUEIGA
SU VYRESNIAISIAIS

Sekmadienį, kovo 11 d., erdviose - filisterio Juozo Žvynio patalpose, Chicagoje, įvyko Neo Lithuania korporacijos juniorų su globėjais susiartinimo sueiga. Čia globėjai įteikė juniorams korporacijos ženklelį. Filisterė Sofija Adomaitienė paskaitė momentui pritaikytą Mairono eilėraštį. Filisteris Mečys Šimkus pravedė pašnekęjį apie juniorą, jo globėją ir jų pareigas vienas kitam. O filisteris Jonas Našliūnas paskaitė apie lietuvių-studentą caro, nepriklausomybės ir išeivijos laikais.

Budriūnui, dainininkams, šokėjams, akompaniatorėi, pranešėjai ir kitiems dalyviams, rengėjų vardu nuoširdų ačiū tarė rengėjų komisijos pirm. agr. Alg. Rimavičius, pasiūsdamas vaikučius įteikti gėlių.

Salę pripildė virš 250 svečių: aukštų pareigūnų, lietuvių, net iš tolimų vietovių ir studentų iš Arizonos universiteto.

Po to sekė banketas, kuriame dalyvavo virš 100 asmenų.

Dėkodami geros valios mėninkams esam laimingi galėję taip gražiai atšvęsti tą mums brangią šventę Phoenixe.

JANINA RIMAVIČIENĖ

Naujai sudarytas korporacijos juniorių kvartetas iš Julijos Gepnerytės, Reginos Česaitės, Elvyros Kavaliūnaitės ir Kristinos Sabaliauskaitės padainavo keletą liaudies dainelių. Filisteris Jonas Jurskūnas palietė tautininkų vaidmenį lietuvių bendruomenėje, ryšium su kai kurių ALT pareigūnų machinacijomis per priėmimą pas JAV prezidentą. Tai sukėlė gyvas diskusijas.

Visa sueiga praėjo nepaprastai gyvai, už ką reikia daug dėkoti korp. tėvūnui

Romui Stakauskui. Jis dažnai, skriausdamas savo tiesiogines pareigas, visą galimą laiką aukoja jaunųjų neolithuanų labui. Ir svarbiausia, kad ta jo auka atneša gerų vaisių. Tuo pat metu, kai Chicagoje jaunimas vis labiau klinksta į palaidumą, nusikaltimus, jo pastangų dėka, lietuviškasis akademinis jaunimas randa maloniau būti korporantu ir išlikti doru lietuviu.

Korp! Neo-Lithuania džiaugiasi, kai greta tokių

Korp. Neo-Lithuania juniorių kvartetas. Iš kairės: Julija Gepnerytė, Regina Česaitė, Elvira Kavaliūnaitė ir Kristina Sabaliauskaitė.

Grupė jaunųjų dalyvių Neo Lithuania susiartinimo sueigoj. Iš kairės pirmoje eilėje: Algis Saulis ir Algis Modestavičius. Sėdi: Jūra Staniulytė, juniorių tėvūnas Romas Stakauskas ir Jurgita Stanaitytė. Stovi: Julija Gepnerytė, Jonas Valkiūnas, Kristina Sabaliauskaitė, Regina Česaitė, Elvira Kavaliūnaitė, Ramunė Jurkūnaitė, Kristopas Pamātais ir Daiva Rūkaitė.

Grupė neolithuanų globėjų juniorams. Iš kairės: Juozas Andrašiūnas, Jonas Jurskūnas, Mečys Šimkus, Jonas Našliūnas, Romas Stakauskas, Vaclovas Mažeika, Edvinas Balceris ir Petras Vėbra.

V. Račkausko nuotraukos

korporacijos ramsčių ir pasiūventėlių, sueigoje dalyvavusių, kaip Sofija Adomaitienė, Dagmara Jurcienė, Ada Neverauskienė, Genė Modestavičienė, Vaclovas Mažeika, Mečys Šimkus, Jonas Našliūnas, Jonas Jurskūnas, Petras Vėbra, Edvinas Balceris, Juozas Andrašiūnas, Stasys Mankus, šeiminkas Juozas Žvynys ir kiti.

Chicagoje kyla naujos korporacijos jėgos kaip Rimas Staniūnas ir Romas Stakauskas.

Vyt. A. Račkauskas,
Korp. korespondentas

• Korporacija Neo-Lithuania Chicagos skyrius kviečia jaunimą į tradicinę korporacijos pirmos pavasario dienos išvyką gamton kovo 24 dieną.

• Korp. Neo-Lithuania balandžio 8 d. Chicagoje ruošia mūsų didžiojo dainiaus Maironio minėjimą.

FONDO KAPITALAS...

(Atkelta iš 4 psl.)

geradarį prisimins. Nenuostabu, kad Amerikoje labdaros fundacijos turi apie 3 bilijonus dolerių kapitalą. LF redaktorai tos žmoniškos silpnybės nenorėjo panaudoti LF reikalams.

Antruoju pagrindinio kapitalo šaltiniu LF numato palikimus. Palikimai, paprastai, susideda iš stambesnių sumų ir kiekviena labdaros institucija daro visas pastangas daugiausiai jų gauti. LF statusas, to labai svarbaus klausimo, visai nesutvarkė.

Statusas mini ir paveldėjimus. Čia tas žodis pateko tik per korektūros klaidą. Kad turtą paveldėti, reikia, kad paveldėtojas būtų įstatyminiam giminystės ryšyje su palikėju. Tokio LF, kaip organizacija, giminystės ryšio su nieku turėti negali. LF gali gauti tik testamentinius palikimus.

Ketvirtuoju pagrindinio kapitalo šaltiniu numatytos beprocentinės paskolos. Jų atsiradimas ten paaiškinamas taip pat tik redaktorių klaida. Jei kalbama apie paskolą, gali ji būti procentinė ar beprocentinė. Reikia manyti, kad reikės ją kada nors atiduoti, kitaip ji nebus skola. O kaip ją iš pagrindinio kapitalo atiduoti, jei Nr. 2 sakoma, kad pagrindinis kapitalas neličiamas, išskyrus du atvejus: šių įstatų paragrafu 8 numatyta atvejį ir LF likvidavimo atvejį, tvarkomą šių įstatų 35 paragrafu.

8 jau mums žinomas. Jame nieko nėra apie pagrindinio kapitalo neličiamybę ar liečiamybę. Jei šiuo paragrafu aukotojas duoda L. Fondui nurodytą sumą (virš 3,000 dol.) amžinam naudojimui, tai nežiūrint jo specifinių sąlygų, suma įeis į LF pagrindinį kapitalą ir bus neličiamas. O jei auka yra ribotam laikui, tai, kaip aukščiau minėta, LF statusas tokio paragrafo neturi, pagal kurį ji galėtų būti priimta. Normaliai, ji turėtų eiti į apyvartines sumas, bet statusas to nenumato.

38 sako, kad LF likviduojamas, pervedant jo kapitalą į neatšaukiamą trustą. Kur gi čia kapitalo lietimas? Taigi ir čia niekas pagrindinio kapitalo neličia, o tik pakeičiama jo teisinė valdymo forma.

Galime daryti išvadą, kad pagal statutą, LF pagrindinis kapitalas, be jokių išimčių, yra neličiamas ir kad skolos jam neturi vietos.

LF apyvartines sumas, pagal statuto 4, sudaro pagrindinio kapitalo pajamos ir realizuotasis pelnas. Ir daugiau nieko. Čia turėtų būti numatytos visos terminuotos aukos, nežinrint jų dydžio. Taip pat čia yra vieta ir visokių rūšių paskoloms. Apyvartinės sumos yra svarbios, nes jų pagalba LF turi realizuoti savo tikslus. Todėl visi keliai ir takeliai turi būti atdaryti, kuriais aukos galėtų plaukti į fondą.

Formalaus ar teisinio skirtumo tarp tų dviejų kapitalo rūšių nėra. Kaip pagrindinis fondo kapitalas, taip ir apyvartinis, yra Lietuvių Fondo kapitalas. Internal Revenue nuostatai abiem lygiai taikomi.

(Kitą kartą: LF nariai)

Danutė Bruškytė, Rūta Nainytė ir Gaida Visockytė vaidinusios "lėles" D. Augienės veikalėlyje "Kalėdos", kurį režisavo Z. Kavelaitytė-Visockienė. Vaidino Marquette Parko ansamblio ir liuanistinės mokyklos mokiniai.

Z. Degučio nuotrauka

CHICAGO

DIDŽIOS PASTANGOS MAŽAM LIETUVIUI PADĖTI

Dar tebeaidi chicagiškių lietuvių tarpe prisiminimai ir aidai gražaus ir įspūdingo scenoje S. Čiurlionienės pasakos Dvylika brolių juodvarniais ląskusių pastatymas. Šio pastatymo režisore buvo žinoma mūsų aktorė Zita Kevelaitytė-Visockienė. O štai kovo 11 d. tos pačios režisorės vadovaujė chicagiškiai, daugumoje pradžios mokyklos am-

žiaus jaunimas, gerėjosi gražiu pastatymu 3 v. vaizdelio Kalėdos. Vaizdelio autorė — Danutė Lipčiūtė-Augienė.

Jei "Juodvarniuose" režisorė Z. Visockienė vaidintojais sutelkė, greta keleto patyrusių scenos aktorių, nemaža jaunimo iš studentijos ir moksleivijos eilių, tai "Kalėdose" visa aktorių sudėtis tik iš Marquette Parko lietuvių tautinio ansamblio narių, atseit, vyrų, kaip pipirų ir mergyčių, kaip lėlyčių!

Sunku pasakyti, kiek valandų vadovybė turėjo praleisti tokią vaidintojų gru-

pę — arti 40 asmenų mokant, rikiuojant, taisant ir rengiant! Vaizdelis perpintas dainomis, giesmėmis, baletu, o visą tai juk reikalavo dar daugiau pastangų apipavidalinti ir suderinti. Todėl didelę pagarbą ir padėką pelnsi už tokį ryžtą ir didžias pastangas tiek režisorė, tiek jos artimiausi padėjėjai: šokių mokytoja — J. Vilkaitė, muzikos ir dainos mokytojas — F. Strolia, rūbų škieutoja — V. Balukienė, dekoratorius — J. Daugvila, o taip pat vaidintojų mamytės ir tėveliai bei ansamblio vadovybė.

Kalėdų premjeros pastatymą žiūrėjo pilnutėlė Marquette Parko liet. parapijos salė žmonių, bet būtų labai tikslinga, kad tą vaidinimą pakartotų ir kitose vietovėse, bent Chicagoje, nes vis tai admenėlis mūsų atžalynui iš "season greeting" atitraukti ir prie Kūčių stalo, Kalėdų papročių patraukti...

M. V.

ŽIAURŪS JAUNI NUSIKALTĖLIAI

Penktadienį, kovo 9 d., apie 8 val. vakaro, šautuvais ginkluoti du baltaodžiai jaunuoliai, užsima s k a v e veidus skarelėmis, įėjo į Kajetono Stelingio svetainę, Cicero mieste, ir iššovę į grindis pareiškė: Stick up, don't move.

Seimininkas Stelingis kiek išsiblaškę ir pajudėjo. Pasigirdo antras šūvis ir Stelingis peršautas į galvą krito negyvas. Svetainėje buvo penki svečiai, apstulbę stebėjo, kai vienas iš banditų, peršokęs per bufetą, pasiėmė iš kastos ten buvusius penkioliką dolerių ir abu pasišalino.

Stelingis, 42 metų amžiaus, naujasis ateivis, tik pereinęs metų birželio mėnesį įsigijo svetainę, kurioje dabar tapo išsigimstančio Chicago jaunimo auka.

V. A. R.

FLORIDOS LIETUVIAI LINKSMAI GYVENA

K. S. KARPIS

malumus, pavalgę, po to -- muzikai griežiant -- pradeda šokti. Šoka -- linksminasi, užsigeria ir vaišinas iki tos valandos, kada pasibaigia salės nuoma. Ir įdomu žiūrėti kai 80 metų senukai sukasi -- šoka...

Toks gyvenimas yra didelėse kolonijose St. Petersburgė ir Miami.

Nors tarp tų dviejų miestų yra apie 260 mylių, bet vieni ir kiti randa progą ir galimybę vieni kitus aplankyti. Tai dauguma daro Vasario 16 minėjimo proga. Tačiau suranda priežastis ir kitais atvejais vieni kitus aplankyti. Mat, laiko turi pakankamai, beveik visi turi automobilius, kečiai gerai. O apsilankius vėl banketai, vėl pasišokimas, ar tai būtų vidurdienį ar vakare.

ST. PETERSBURGO KOLONIJA

Kalbėjau apie Vasario 16 minėjimus. Prašau negalvoti, kad visi ten suvažiavę lietuviai yra geri patriotai. Taip nėra.

Greta St. Petersburgo miesto yra didmiestis Tampa, kur jau kelintais dešimtmetis suvažiuoja atostogauti ir gyventi praturtėję mūsų bolševikėliai. Jie turi savo lizdą ir varo savo darbą. Ten vyksta ir jų draugai pasi-svečiuoti ar apsigyventi.

Tik pastarais laikais pradėjo ten skaitlingiau apsigyventi patriotų lietuvių. Ir štai, šių metų Vasario 16-tos minėjimą rengė penkios organizacijos: Amerikos Lietuvių Klubas Floridoje, Dailės choras, BALFO skyrius, SLA kuopa ir LRKSA kuopa.

Clevelandietis Kazys Štaupas su savo energinga žmona, prieš kelis metus persikėlę į Gulfport Fla. (St. Petersburgo priemies-

tis), suorganizavo chorą, kuris pasidarė geriausias Floridoje lietuvių choras.

Štaupas ir kiti energingi patriotai įsteigė ir klubą, kuris jau turi virš 100 narių. Klubas jau planuoja įsigyti savo salėnamą. Štaupo choras buvo nuvažiavęs į Miami Vasario 16-tos programai išpildyti.

Pereitų metų pabaigoje sumanėsi asmenys įsteigti ir leidžia mėnesinį laikraštuką, kuris aptarnauja ir Miami draugijų reikalus.

Tas laikraštukas -- Floridos Lietuviai, šiomet padidintas. Leidėjai yra chicagičiai Anelė Zabukas ir Petras Pocius. Redaktorius Albinas Karnius, administratorė Angelė Karnienė. Pastari trys yra nauji ateiviai. Karniai dar visai jauna pora, nuolat širdis senųjų lietuvių veiklos tal-kininkai.

Vasario 16-tos proga, talkininkaujant chicagičiai buvusiam teisėjui adv. Jonui T. Zuriui, išrūpinta St. Petersburg miesto mayoro proklamacija. Adv. Zurius atvyksta žiemai atostogoms į savo vilą St. Petersburg Beach pajūrio kurorte, kur gyvena ir rašytojas Antanas A. Tulys, buvęs chicagietis vaistininkas. Čia gyvena ir F. J. Šeštakas, vaistininkas iš Wisconsin.

Kovo 10 d. St. Petersburgė lankėsi Miami choras, kuriam vadovauja žinoma dainininkė Anita Navickaitė-Karns. Miami grupė atvyko į talką praveisti koncerto ir banketo, surengtos "Floridos Lietuviai" laikraštuko paramai. Programoje dalyvavo ir Štaupo vadovaujamas choras. Šis choras laimingas tuo, kad turi K. Varšių, senosios kartos čia apsigyvenusį gerą pianistą akompanavimui, kuris taip pat akordeonu pagroja šokiams.

Šią lietuvių judėjimą matydami, greičiausia norėdami su-

griauti ar užkariauti, pastarais laikais pradėjo prie choro ir prie klubo gretintis bolševikėliai iš Tamos. Tačiau atsargesni tautiniai veikėjai griežtai pareiškė kad iš raudonųjų pusės jokios talkos ir paramos nepriims ir jiems jokio patarnavimo nedarys.

SPORTAS

PLAUKYMO IR INDIVIDUALINĖS STALO TENISO PIRMENYBĖS

Patvirtindami ankstesniusius mūsų pranešimus skelbiame, kad XII-ųjų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių plaukymo ir individualinės stalo teniso varžybos įvyks 1962 m. balandžio 7 - 8 d. Detroitė.

FASK-to pavedimu varžybas rengia Detroito LSK Kovas.

PLAUKYMO VARŽYBŲ
PROGRAMA:

Vyrams: 100 yd. laisvu stiliumi; 400 yd. laisvu st.; 100 yd. krūtine; 100 yd. nugara; 100 yd. peteliške.

Moterims: 50 yd. laisvu st.; 100 yd. laisvu st.; 50 yd. krūtine; 50 yd. nugara.

Jaunims A kl.: 100 yd. laisvu st.; 200 yd. laisvu st.; 100 yd. krūtine; 50 yd. nugara; 50 yd. peteliške.

Jaunims B kl.: 50 yd. laisvu st.; 100 yd. laisvu st.; 50 yd. krūtine 50 yd. nugara.

Mergaitėms A kl.: kaip ir moterims

Mergaitėms B kl.: 50 yd. laisvu stiliumi; 50 yd. krūtine; 50 yd. nugara.

STALO TENISO VARŽYBŲ
PROGRAMA:

Vyrų vienetas; moterų vienetas; vyrų dvejetas; moterų dvejetas; mišrus dvejetas.

Jaunių A kl. vienetas; jaunių B kl. vienetas; mergaičių A kl. vienetas; mergaičių B kl. vienetas.

Moterų komandinės varžybos. Tiek plaukyme tiek ir stalo tenise dalyvavimas yra atviras visiems Š. Amerikos lietuvių registruotiems sportininkams.

Jaunių ir mergaičių A klasei priklauso gimusieji 1944 m. ir jaunesni Jaunių ir mergaičių B klasei -- gimusieji 1947 m. ir jaunesni.

Plaukymo varžybos vyks šeštadienį, balandžio 7 d., nuo 1:00 val. iki 6:00 val. St. Clair Recreation baseine, 4535 Fairview Ave. Sekmadienį plaukymo nebus.

Stalo tenisas bus pravedamas garsiojoje COBO Hall, Building "D", 401 Washington Blvd. (lėjimas į pastatą "D" iš Atwater St.) Tenka pastebėti, kad COBO salė yra viena iš geriausių patalpų stalo tenisui visoje Amerikoje. Pereitais metais ten vyko Amerikos stalo teniso pirmenybės. Stalo tenisas vyks abi dienas ir tvarkaraštis bus praneštas vėliau.

Registracija žioms varžyboms turi būti atlikta iki kovo mėn. 29 d. Šiuo adresu: V. Simutis, 12373 Cherrylawn, Detroit 4, Mich. (Telefonas 834-7571):

Smulkesnės informacijos bei varžybų taisyklės yra išsiuntinėta visiems sporto vienetais. Registracija vykdoma per sporto klubus. Klubams nepriklausą sportininkai norintieji dalyvauti, kreipiasi registracijos adresu.

Kaip jau anksčiau buvo skelbta, 1962 metai skiriami prisiminimui I-sios Lietuvių Tautinės Olimpiados 1938 metais Kaune. Ta proga visos XII-ųjų žaidynių varžybos bus pravedamos atitinkamoje dvasioje ir bus įteikiami specialūs medaliai pirmų 3 vietų laimėtojams visose rungtyse, vyrų ir moterų klasėse.

FASK-tas

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE

APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
3. WHITE HORSE
SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
5. CANADIAN WHISKY
8 metų senumo 5th. 3.98
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th. 5.29
7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th. 3.59
8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th. 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
10. KIJAFA vynas 5th. 1.75
11. BORDEAUX pranc. vynai ... 5th. .98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Blshop 2-1397

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Kas Dirvos neskaito
- daug nustoja!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Valteris Banaitis** Clevelando viešnagei paskyrė kovo 18-22 dienas. Įžymiam svečiui iš anapus Atlanto priimti ir pagerbti, JAV Lietuvių Bendruomenės pirmosios apylinkės valdyba, talkinama kitų mūsų sambūrių, sudarė tokią Valterio Banaičio viešnagės Clevelande programą:

Valterio Banaičio pranešimas apie padėtį okuotoje Lietuvoje kovo 18 d., sekmadienį, 12 valandą, švento Jurgio parapijos salėje. Po pranešimo — paskaitos, 2 valandą po pietų, susipažinimo su svečiu užkandžiai Lietuvių salės svetainėje. Užkandžių dalyviai vaišių metu turės progos su Valteriu Banaičiu pasikeisti mintimis.

Į Valterio Banaičio pranešimą ir susipažinimo vaišes kviečiami visi lietuviai. Įėjimas į paskaitą laisvas. Norintieji dalyvauti vaišėse, prašomi iš anksto užsakyti vietą pas: LB Pirmosios apylinkės valdybos pirmininkas, telef. 881-1921 po pietų, Dirvos redakcijoje ir Baltic Prekybos Namuose darbo valandomis.

• **Pijus J. Žiūrys**, po sunkios operacijos sveiksta Polyclinic ligoninėje 221 kambarėje. Kol kas ligonį leidžia lankyti tik šeimos narius.

• Šį savaitgalį, kovo 17 — 18 d. Chicagoje įvyks Vid. Vakarų Sporto apygardų vyrų ir moterų tinklinio ir stalo teniso pirmenybės.

Iš Clevelando vyksta 2 moterų tinklinio komandos ir po 1 komandą — vyrų tinklinio, vyrų stalo teniso, moterų stalo teniso. Viso į Chicago važiuoja arti 30 sportininkų.

• **LB Clevelando I-os apylinkės metinis susirinkimas** įvyks balandžio 1 d., 12 val. Lietuvių svetainėje (viršutinėje salėje). Darbotvarkėje: metinis valdybos veiklos pranešimas, išdėstinimo pranešimas, Vaidilos teatro apylinkės kaitinis pranešimas, kontrolės komisijos rinkimai ir einamieji reikalai.

Naujos valdybos išrinkimui sudaryta rinkiminė komisija iš šių asmenų:

Vida Kasperavičiūtė — 1882 Rosemont, Cleveland 12, telef. LI 1-6470.

Zigmas Peckus — 1344 East 68 St., Cleveland 3, telef. UT 1-5793.

Pranas Karalius — 484 East 123 St., Cleveland 8, telef. PO 1-2308.

Vytautas Balas — 1265 E. 83 St., Cleveland 3, telef. CE 1-6072.

LB Clevelando I-os Apyl Valdyba

• **Kazys ir Ona Karpiai**, tris savaitės atostogavę Floridoje, praėjusį sekmadienį grįžo atgal į Clevelandą.

• **Alvina Baltrukoniūtė** kovo 18 d., 3 val. po pietų rodys savo spalvotas nuotraukas iš Hawaii salų keleonės. Rodymas įvyks Western Reserve Historical Society — 10825 East Blvd.

• **Akademikų Skautų Sąjungos susirinkimas** įvyks kovo 18 d., 5 val. vak. Čiurlionio namuose. Visi nariai prašomi atvykti. Studentai, kurie domisi mūsų veikla, taip pat kviečiami dalyvauti.

• **Jonas Kazlauskas** pajamų mokesčius (Income Tax) pildo Dirvos patalpose kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 1 val. po pietų arba pagal susitarimą telefonu RE 1-7222.

• **Geras dviejų šeimų namas**, su dideliu sklypu ir garažais. (6 ir 5 kamb.).

Saukti: **M. Blynas, Olszens Realty** — HE 1-8726. Namų tel. 361-8165.

Lietuvos atstovas J. Kajeckas kalbėjęs Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Detroito vasario 24 d. Ta proga Lietuvos laisvinimo reikalams buvo surinkta 2,026 dol.

J. Gaižučio nuotrauka

• **Lietuvos partizanų kovų dainos**, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas **Vytautą Stuogį** — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; **Marijų Blyną** — 6823 Bayliss Ave. telef. 361-8165; **Vladą Ramanauską** — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir **Dirvoje**.

• **Išnuomojamas 3 kamb. butas** su vonia suaugusiems. Mėnesiui, su šildymu, \$35.00. Kreiptis telefonu UT 1-8258. (33)

NAUJA LIGONINĖ DUODA ŽEMOS KAINOS

MEDICININĮ PATARNAVIMĄ

The Cleveland Golden Age Hospital yra vienintelė šios apskrities ligoninė besispecializuojanti senesnio amžiaus žmonių medicininį patarnavimą.

Ligoninė yra pilnai pasiruošusi gydyti įvairias ligas, įskaitant artritą, chroniškas širdies ligas, įvairias vėžio rūšis, kojų lūžius, įvairias seno amžiaus ligas, cukraus ligas ir daugelį kitų, reikalaujančių rūpestingo gydymo.

Kainos yra pilnai prieinamos senesnio amžiaus žmonių biudžetui ir jos yra tik trečdalis profesinio namų gydymo. The Golden Age Hospital taip pat duoda žemos kainos aptarnavimą po ligų besveikstantiems ar chroniškomis ligomis sergantiems asmenims.

Mrs. Victoria Petrovsky, The Golden Age Hospital administratorė, yra visada pasiruošusi atsakyti į jūsų klausimus. Pašaukite Mrs. Petrovsky šiandien telefonu PO 1-5660, Jūs nemokamai galite gauti knygėlę, kurioje išaiškinti visi ligoninės žemos kainos patarnavimai. Rašykite: The Golden Age Hospital, 924 East 152 St., Cleveland 10, Ohio

Punsko (Lenkijoje) lietuvių mokyklos mokiniai praeitą vasarą lankėsi Olecko apylinkėse.

Šv. Antano parapijos Detroito choras, vadovaujamas A. Mateikos, išpildęs meninę programą Vasario 16 minėjime.

Vasario 16 minėjimo Detroito dalyviai. Pirmoj eilėj antras iš kairės: Boreišis, Černiauskas, Šimkus ir kt.

J. Gaižučio nuotraukos

UŽGAVENIŲ PAPROČIAI TORONTE

Užgavėnės turi savo tradicijas, kurios Lietuvoje, kaip pamename, gana įvairiai būdavo atliekamos. Užgavėnių diena visuomet išsiskirdavo iš kitų metuose prabėgančių dienų. Jinai mums primindavo, kad jau baigiasi mėšėdis ir ateina kanapėčius ar aguonočius. Su mėšėdžio pasitraukimu prasidėdavo gavėnia ir draudimai valgyti mėšą bei kitokios linksmybės. Todėl užgavėnių dieną žmonės ne tik daug riebiau, kaip paprastai valgė, bet ir linksminosi, suradami tam įvairias formas.

Toronte bene pirmosios lietuviškus užgavėnių papročius ėmėsi iniciatyvos atgaivinti Mažosios Lietuvos moterys. Jos kovo 6 d. Šv. Jono Kr. parapijos salėje ištaisė gražų užgavėnių šiušinį, kuris praėjo su dideliu pasisekimu. Nors tai buvo antradienis — darbo diena, bet svečių prisirinko pilnutėlė salė.

Svečiams užėmus vietas už gražiai parengtų stalų, trumpu sveikinimo įžangos žodžiu parengimą pradėjo Mažosios Lietuvos Moterų Būrelio vadovė E. Jankutė. Jinai nusakė ir šiuo šiuo kilmę. Čia pat VI. Rukšys pasiskaitė iš Donelaičio raštų ištrauką, kurioje mūsų didysis rašytojas, aprašydamas būrų gyvenimą, užsimena ir apie šiuo šiuo.

Tuoju pat pasirodė šeimnininkės su garuojančiu šiuo šiuo, ku-

ris dedamas ant stalų. Spirgučių kvapas sužadina visų apetitus — kraujasi į lėkštes ir valgo. Valgo ir gėrisi, kad tikrai skantai pagamintas. Bevalgant ne vienas nuskrenda mintimis į savo gimtąjį kampelį, kur tyliai teka Nemunas, Jūra, Minija, Šyša; kur Skirvytė ir Atmata pasiėmusios Nemuno vandenį rūpestingai jį atiduoda Kuršmarėms; kur Rambynas ir jo papėdėje Bitenai ir daugelis kitų gerai žinomų ir brangių vietų.

Vaišių metu žodį tarė konsulas dr. J. Žmuidzinaiš iškeldamas gražią mažlietuvių moterų iniciatyvą paruošiant šį subuvmą, ir tinkamai įvertino M. Lietuvos rašytoją Kristijoną Donelaičių.

Kai jau alkis visiškai buvo numalšintas R. Jotautas padėkavo ištrauką iš K. Donelaičio "Metų".

Pažymėtinas mokyklinio jaunimo įtraukimas į programos išpildymą. J. Adomavičius, J. Yčaitė ir R. Adomavičius maloniai nuteikė susirinkusius paskambindami keletą dalykėlių pianinu.

Solistas H. Rožaitis padainavo: Dar nepaketinau pas mergelę joti — S. Šimkaus, Ant marių krantelio — S. Šimkaus ir Serenada — Schuberto. Solistas H. Rožaitis susirinkusiųjų buvo maloniai sutiktas ir ilgais plojimai nuoširdžiai įvertintas.

Pati pabaiga buvo linksma. K.

Kaknevičius ir J. Šulcas humoristinė formoje paruoštamę pasikalbėjime visus prajuokino ir, kaip tinka pabaigai, išblaškė susirinkusius visokius negerumus ir sudarė jaukias nuotakas tolimesnei parengimo eigai.

Programą, turinti didelį patyrimą, sumaniai pravedė Irena Šernaitė.

Prie šio mažlietuvių užgavėnių parengimo — šiuo šiuo savo įnašais ir darbu talkino: J. Adomavičienė, G. Buntinienė, B. Buntinas, A. Buntinas (sūnus), E. Buntinas, M. Dambarienė, E. Jankutė, p. Lasienė, I. Stanaitienė, E. Šernienė ir daugelis kitų asmenų, nusipelnusių dalyvavusios parengimo visuomenės dėkingumo ir pagarbos.

P.B.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

LIETUVIŠKI SORIAI, JUODA DUONA, AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RUKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAIKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

KAS IR KUR?

LIETUVIŲ FONDO VALDYBA JAU SUDARYTA

LF Tarybos posėdyje kovo 7 d. sudaryta ir visais balsais patvirtinta Lietuvių Fondo valdyba: pirmininkas Teodoras Blinstrubas, vicepirm. Antanas Rūkštelė, sekretorius Jonas Vaičekonis, išdininkas dr. Vladas Šimaitis, informacijų teikėjas spaudai Stasys Rauckinas. Lietuvių Fondo adresai yra pirmininko T. Blinstrubo adresai: 7243 So. Albany Ave., Chicago 29, Ill., telef. HEMlock 4-4076.

Tuo būdu LF Laikinis Organizacinis Komitetas, atlikęs savo pareigas, visas bylas perdavė LF valdybai. Komiteto veiklos einamiesiems reikalams finansuoti organizatoriai buvo sumetę keletą šimtų dolerių, taip kad ligi šiol suaukoto kapitalo procentai liko nepaliesiti.

Tarybos nutarimu valdybai leidžiama administraciniams reikalams panaudoti ligi š. m. kovo 31 d. gautuosius procentus. Pirmoje eilėje bus išspausdinti blankai, kvitų knygelės, pasižadėjimų lapeliai, LF vaizdas reikalų laiškeliai ir kt.

Sėkmingesniai LF lėšų telkimo vajui praversti numatyti trys keliai: asmeniniais ryšiais (telefonu, laiškeliais), per LB padalinius ir įvairias organizacijas.

• **Elektr. inž. Arvydas Vaišnys** sausio mėnesį, Yele universitete, iš elektronikos gavo master laipsnį ir išvyko dirbti į Californiją Institute of Technology.

Besimokydamas Arvydas buvo veiklus ir priklausė Neo Lithuania Korp., Santaros, Skautų ir Liet. Studentų Sąjungoms, ir jų padaliniais dažnai vadovavo.

• **Praėjusiais metais Clevelandą aplankęs ir gražiai pasirodęs Bostono choras** kovo 24 d. važiuoja į New Yorką. Kartu su choru važiuoja ir solistas baritonas Benediktas Povilavičius. Koncertą rengia New Yorko skautų Tauro tuntas Franklin K. Lane salėje. Pradžią 7 val. vak.

Koncerto programoje bus išpildytos lietuviškos dainos, Strauss'o valsai ir arijos iš operų.

• **Atsiūsta paminėti Jono Aisčio "Poezija"**. Tai pilna poeto sukurtų eilėraščių rinktinė. Knyga 420 puslapių, kietais viršeliais, su dailininko Vytauto K. Jonyno aplanku. Kaina 6 doleriai. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė. Tiražas 1500 egz. 1961 metais išleido ROMUVA, 507 Fifth Ave., New York 17, N. Y.

• **Juozas Žvynys**, iš Chicago, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

Paskutinio veiksmo scena iš "Šypsančios akys". Vaidina J. Duoba, I. Šulcaitė, K. Ražauskas ir Z. Arlauskaitė-Mikšienė. J. Gaižučio nuotrauka

Detroito Balfo skyrius užgavėnių proga, vadovaujant p. Mikšienei, pastatė O. Graurokienės 4 veiksmų komediją "Šypsančios akys". Nuotraukoje aktoriai po vaidinimo. Iš kairės: A. Pesys, G. Šileikaitė, J. Duoba, J. Šulcaitė, K. Ražauskas, B. Gaivėlienė, R. Garliauskaitė, R. Sukauskas, I. Miltakytė, D. Liškauskas, I. Laurinavičienė. Režisiorė Z. Mikšienė, A. Gladkauskas ir Balfo atstovė p. Paurazienė. J. Gaižučio nuotrauka

Tėviškės ansamblio tautinių šokių grupė, vadovaujama muziko Strolios, minėjime pašoko keletą tautinių šokių. A. Gulbinsko nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Alvudo Vasario šešiolikto minėjimas

Didžiulė Jaunimo namų salė buvo paruošta vaišėmis jau prieš programai

Veikli Alvudo darbuotoja Katarina Katkevičienė, jau virš 50 metų dirbanti Amerikos lietuvių organizacijose. A. Gulbinsko nuotrauka

prasidedant. Stalai buvo apdėti lietuviškais valgiais ir laukė atvykstančių svečių į Lietuvos nepriklausomybės 44 metų sukakties minėjimą. Sėdo prie stalų šeimos tėvai su vaikais. Visi laukė prasidedančios programos, kurią parengė Alvudas, sukviesdamas jaunas moksleivijos jėgas iš įvairių Chicago lietuvištininkų mokyklų.

Pirmiausia susirinkusius pasveikino moksleivė M. Pakalniškytė. Ji gražiai pranešinėjo ir šventės programą.

Lietuvos himną sugiedėjo visi šventės dalyviai. Amerikos himną gražiai pagiedojo moksleivė K. Brazdžionytė. Invokacijos žodį tarė kun. J. Kubilius, S. J. Pagrindinę šventės kalbą pasakė moksleivė Žibutė Jurėnaitė, istorinių vaizdėlių pynė nukeldama į Lietuvą.

Meninei programai vadovavo mokyt. M. Pėteraitienė. Kadangi šie metai yra dainiaus Maironio metai, tai ir ši moksleivijos atliekama programa esanti skirta šiam įdžiūjamam Tautos žadintojui prisiminti.

Muzikas Strolia gražiai pasirodė su Tėviškės ansambliu, sudainavo skambių dainų ir pašoko tautinių šokių. A. Kirvaitytė puikiai pasirodė su savo kanklininkų grupe.

Tėvų šalis puikiai buvo atvaizduota gyvu paveikslu, skambant kanklėmis, deklamacijomis ir plastiniais judesiais.

Lietuvos miestus vaizdavo: Vilnių — E. Danenajitė, Klaipėdą — S. Kasperavičiūtė ir Kauną — R. Jablonskis. O visų programos dalyvių daina — Leiskit į tėvynę, pritariant kanklėmis, jausmingai nuskambėjo.

Plastiniais judesiais gražiai buvo atvaizduotas tėvynės ilgesys. Svečiams besivaizduojant skaniais valgiais su lietuviška gira, kuriuos paruošė Alvudininkės, vadovaujant M. Bosienei, ekrane buvo parodyti garsieji Lietuvos vaizdai moksleivio L. Šulaičio. Aktorius A. Brinka kalbėjo apie Lietuvos gamtos grožį ir dar paskaitė gražių pasakų vaikams.

Šios šventės proga Alvudas suruošė svečiams dar meno parodą atskirame kambaryje. Buvo išstatyta Čiurlionio, Šimonio ir Žmuidzinaučiaus darbai — viso 112 spalvotų reprodukcijų. Parodą tvarkė Z. Juškevičienė.

Sis minėjimas visiems paliko gilų įspūdį. Pirmą kartą Chicago lietuvių vaikai taip skaitlingai dalyvavo šios prasmingos šventės minėjime, patys išpildydami visą programą.

Povilas Kupenis

SPALVA, STILIUS, SILUETAS...

Taip buvo pavadinta madų popietė Jaunimo Centre, sekmadienį, kovo 11 d. Šios madų parodos iniciatorė korp. GIEDRA. Tikslas — parinkti lėšų romano premijai apie lietuvių moterį.

Susidomėjimas šia popietė buvo nepaprastai didelis. Rengėjos net negalėjo su-

talpinti visų, norinčių parodą pamatyti salėje ir turėjo naudotis net balkonu.

Grakštūs modeliai pademonstravo 1962-ųjų metų madas, o Kėželienei paaiškino drabužių paskirtį, praktiškumą ir, žinoma, kainas. Paskutinės mados paltus, kostiumėlius ir sukneles šiai parodai pasinaudoti, nemokamai davė viena gan žinoma moteriškų drabužių krautuvė Chicagoje — Padors.

Demonstruojami rūbai ir modeliai buvo patrauklūs, skoningi ir, manau, ne viena moteris turėjo progos sau pasiskirti pavasariui ką nors naujo.

Dail. J. Pautieniaus dovanotas paveikslas buvo paleistas laimėjimui, kurį laimėjo dr. Meškauskienė. Dar buvo paskirti du laimėjimai pačios rūbų krautuvės.

Malonu pastebėti, kad šio rengimo iniciatorės — jaunos studentės parodė daug sumanumo, iniciatyvos ir darbo. Linkėtina joms ir toliau taip aktyviai reikštis lietuviškoj veikloj.

Madų parodai pritaikyta salė, skoningai paruošti stalai su kava ir tortais, žinoma, patį madų demonstravimą padarė dar patrauklesnį. Moterys, atitrukusios nuo kasdieninių darbų, praleido keletą valandų jaukioj aplinkumoj. Br. P.

Svečiai Alvudo vaišėse Vasario 16 minėjime Chicagoje. Antroji iš kairės Žibutė Jurėnaitė, pasakiusi minėjime pagrindinę kalbą. A. Gulbinsko nuotrauka

Į giedrininkų suruoštą madų parodą Chicagoje apsilankė ir gen. konsulas dr. P. Daužvardis. Nuotraukoje iš kairės: solistė Mastienė, gen. kons. dr. P. Daužvardis, Juknevičienė, Daužvardienė, solistė Motiekaitienė ir Paplėnienė.

Birutietės madų popietėje: Mieželiene, Gradinskienė, Musteikienė ir kt.

Būrelis tautininkų madų parodoje: (iš dešinės) Stankuvienė, Paplėnienė, Puniškienė ir Vaičekonienė. V. Račkausko nuotrauka

DAUGIAU KAIP TREČDALIS

nuolaidos daugeliui vokiškų aparatų duoda Gradinsko televizijų, radijų ir patefonų krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill.; FR 6-1998. Parduoja ir išsimokėtinai.